

Jó Pajtás

2018. X. 4.

72. évf., 26. szám

Varga Réka
óbecsei úszó
százötven érme
és tizennégy
serlege

MÚLTIDÉZŐ
Az aradi
vértanúk utolsó
napjai

BARKÁCSOLJUNK
Időtálló
kavicsfestés

HEGYCSÚCSOK
Európa
legmagasabb
pontjai

JÓTANÁCS
Szokj le
a körömrágásról!

AJÁNDÉKUNK: VILÁGTÉRKÉP

VERSENYKIÍRÁS

43. Jó Pajtás Sakktorna

A 43. Jó Pajtás Sakktornát 2018. november 3-án (szombaton) tartjuk az **óbecsei Samu Mihály Általános Iskolában** (Testvériség-egység utca 2.), a Vajdasági Sakkszövetség védnöksége alatt, a Magyar Szó szervezésében.

Minden általános iskola maximum 5 tagú fiúcsapattal és maximum 3 tagú lánycsapattal nevezhet be. A verseny 7 fordulós, egyéni és svájci rendszerű, az egy iskolába tartozó egyének eredményeinek összeadásával alakul ki a csapatok sorrendje. A legjobban helyezettek serleget, érmeiket és különböző ajándéktárgyakat kapnak jutalmul, külön a fiú- és lány-, ezen belül külön az alsós és felsős csoportokban.

Az utazási költségek a résztvevő iskolákat terhelik, a szervező reggelit biztosít a résztvevők számára. A sakk-készleteket és sakkórákat a csapatok hozzák magukkal.

A csapatok benevezését kérjük elküldeni e-mailben a jopajtas.szerk@magyarszo.rs címre legkésőbb október 31-éig. A részvételi szándékuk mellett fel kell tüntetni a csapat tagjainak adatait: vezetéknevét, név, osztály. A csapatvezetők hozzák magukkal ezt a névsort a verseny helyszínére, ugyanis a csapatok végleges benevezése és regisztrálása az esetleges játékoscsere korrigálásával az iskolában történik – ez fontos a számítógépes nyilvántartás miatt –, méghozzá november 3-án, 8.30 és 9.00 óra között. A megnyitó tervezett időpontja 9.30 óra.

Kérjük az érdeklődő csapatok vezetőit, hogy tartsák magukat a megadott időpontokhoz és a torna szabályaihoz, ugyanakkor ismertessék a versenyzőkkel a torna szabályait.

Versenyszabályzat

A Jó Pajtás sakkversenyén általános iskolák csapatai vehetnek részt. A verseny egyéni – külön csoportban játszanak a fiúk és a lányok. Egy iskola maximum 5 fiút, illetve maximum 3 lányt nevezhet be. A sakk-készleteket és sakkórákat a résztvevő csapatok hozzák magukkal és a szervezők rendelkezésére bocsájtják a verseny ideje alatt. A gondolkodási idő 20-20 perc játékosonként egy játszámra. Az a versenyző, akinek elfogyott a gondolkodási ideje, elvesztette a játszámát. Az egy iskolából érkező sakkozók a program nem párosítja egymással. A verseny egynapos, 7 fordulós, svájci rendszerű.

Egy-egy kategória győztese az a versenyző, aki a legtöbb pontot szerezte meg a 7 forduló során. Holtverseny esetén a Buholcz-pontok döntenek a végső sorrendről.

A fiú- és lánycsapatok sorrendje az egyéni eredmények összesítése által alakul ki. Amennyiben egy iskola több mint 4 fiút, illetve több mint 2 lányt nevezett be a versenyre, csak a legjobban helyezett 4 fiú, illetve 2 lány eredményei számíthatnak be a csapateredménybe. A fiú- és lánycsapatok eredményeinek összesítésével alakul ki az iskolák végső sorrendje.

A csapatvezetőkkel történő egyeztetés után a szervező módosíthat a fenti szabályokon. Minden egyéb, a versenykiírásban nem szabályozott kérdésben a Szerbiai Sakkszövetség szabályzata a mérvadó.

A csapatvezetőknek a verseny helyszínén, annak kezdete előtt átadott benevezése számít véglegesnek. A versenyt vezető bíró döntése végleges.

Madarak a napraforgón – Csepella Kiara, 5. osztály, EmArt Műhely, Szabadka

Idényszáró a kishorgászoknál

Ha az időjárás nem szól közbe – mint ahogy a nyár folyamán többször is tette –, a hétfvégén sor kerül a Jó Pajtás Liga idényszáró horgászversenyére. A tervek szerint a csatorna óbecsei szakaszán tartják meg az idény utolsó megmérettetését. Ez a pálya ugyanis rendkívül jó versenyfeltételeket kínál, még ha a békalencseüszás olykor kellemetlenségeket is okoz. Halban azonban nem szokott hiány mutatkozni.

Tekintettel arra, hogy a versenynek sajátos pontozási rendszere van, az esélyek latolgatása az utolsó forduló előtt felesleges agytorna. Ugyanakkor már most is foglalkozni kell azzal az ötlettel, amely a verseny rendszeres résztvevőitől származik. A csapat-összeállítás gondokról van szó. Vannak egyesületek, amelyek nehezen állítanak ki egy csapatra való versenyzőt, ugyanakkor más egyesületekben a túljelentkezés miatt nem jut minden gyerek versenyzési lehetőséghez. Ezért a jövőben – várhatólag – kizárólag egyéni versenyeket tartanak, és minden egyesület annyi gyereket sorakoztat fel, amennyit csak akar. Erről a verseny közgyűlése jövő márciusban fog dönteni. Addig viszont horgászás helyett tanulás! Akár tesszik, akár nem.

bum

Egy kis bölcsesség

*Mondd el, és elfelejtem,
mutasd meg, és megjegyzem,
engedd, hogy csináljam,
és megértem.*

Százötven érem és tizennégy serleg birtokában

Az óbecsei ötödikes Varga Réka célja eljutni a budapesti korosztályos világ bajnokságra

Ki ne tudna az óbecsei Szilágyi Csaba olimpikorról (Peking) vagy Szőke Zitáról, az európai úszóverseny ifi győzteséről... Már kiskorukban megtanultak úszni, s ma ott vannak a rangos versenyeken, ráadásul tarolnak.

Varga Réka, az óbecsei Samu Mihály iskola ötödikese is kiskora óta úszik. Színkitűző tanulól. Egész nyáron ott láttam a medencén, már reggel hét órakor edzett. A Facebookon meg hétről hétre aranyérmekkel, serlegekkel pózolt. Hát ez adta az ötletet, hogy elbeszélgessek vele.

Hogy mikor tanult meg úszni? Ha hiszitek, ha nem, három és fél évesen! Hét és fél éve versenyszerűen úszik! Eddig összegyűjtött 150 érmet és 14 serleget!

Réka szívesen mesél. Hogyan is kezdődött?

– Még kicsi voltam, s egyszer elmentünk szüleimmel a medencére. Nekem nagyon megtetszett, már akkor eldöntöttem, hogy megtanulok úszni. S megtanultam!

Mikor jársz edzésre?

– Nyáron naponta kétszer, reggel és este két órát, télen csak este edzünk, szintén két órát.

Ki az edződ?

– Jó edzőm van, Jovan Ječanski, aki mindig jótanácsokkal lát el...

Merre jártál eddig versenyezni?

– Romániában, Horvátországban, Boszniában, Magyarországon, itt, Szerbiában... Boszniában kaptam egyet. A felnőttekkel versenyeztem, ott 3. lettem, ott kaptam az első serleget. Horvátországba úgy tudtunk kijutni, hogy bekerültünk a legjobb négy közé, mert csak a négy legjobb úszó juthatott el, én is köztük voltam...

Ismered biztos az óbecsei nagy úszókat.

– Hogyne, Szilágyi Csaba olimpikon most is ott volt Glasgowban... Szőke Zitával meg többször együtt edzettünk...

Réka a serlegeivel és érmeivel

Szép élményeid?

– Van sok, de a legutóbbi nagy élményem most az iskolakezdés előtt Porečön volt. Találkoztam Cseh László olimpiai bajnokkal, aki 50 méteres pillangóúszásban jeleskedik, mint én. Lefényképeztünk!

Ki a példaképed?

– Kései Ajna 16 éves magyarországi ifjúsági olimpikon. Ott volt Glasgowban és az olimpián, s első lett! Én is szeretnék olyan jó úszó lenni, mint ő.

Néptáncolsz is.

– Igen, hat évig néptáncoltam, de most abbahagytam, mert egy időben voltak az edzések és a próbák. Az úszás rovására ment, így abbahagytam, mert azért az úszást jobban szeretem.

Egy versenyszerűen úszó lánynak jut ideje szórakozásra?

– Hogyne, a barátaimmal szoktam játszani, meg edzés után a nyáron is ottmaradtunk a medencén, jókat beszélgetünk, néha melegedtünk a termálmedencében...

Olvasni szeretsz-e?

– Igen, kedvelem a Geronimo-könyveket.

Terveid?

– Nagy tervem van, ott szeretnék lenni 2024-ben a budapesti VB-n.

Mit üzensz a Jó Pajtás olvasóinak?

– Minél többen tanuljanak meg úszni. Ússzanak sokat, mert jót tesz az egészségnek! Nemcsak egészséges, hanem alakformáló sport. Egészséges, mert minden izmot megmozgat. Szórakoztató is. Meg jó érzés elsőnek lenni! A dobogó legfelsőbb fokán állni elmondhatatlan érzés! A barátkozás sem elhanyagolható. Van Németországban barátnőm, aki szintén úszó, aztán a versenyeken is megismerkedtem barátokkal Szabadkán, Zomborban, Újvidéken... Facebookon tartjuk a kapcsolatot...

Gratulálunk a sok szép eredményhez, s kívánjuk, váljon valóra az álma!

Kép, címloldali kép és szöveg:

Koncz Erzsébet

Egy tavalyi sikeres szereplés után közös fénykép a klubtársakkal (balról Réka)

„Közismert, hogy a sport örömförrás. A mozgás örömet valamennyi egészséges ember megtapasztalja, de emiatt játszanak a gyerekek is mozgásos játékokat, mert élvezik a testi ügyességet. Így mi, felnőttek is megérezzük a mozgás feszültségoldó hatásait is. Szánjunk egészségünk naponta fél órát! Tapasztaljuk, érezzük meg, hogy a jó közérzet, az egészség elmaradhatatlan kelléke a rendszeres testedzés, a sportolás.” – Monspart Sarolta

Gyerekhét Királyhalmon

Elérkezett a várva várt gyerekhét! Az igazgatónő és a diákszemélyek közösen szervezte meg a gyermekheti programokat, s ezzel szebbé tette nekünk az egyhangú délelőtti időt. A hét első felében színes-napokat tartottunk, ami abból állt, hogy a megbeszéltek szerint egyformába öltöztünk. Minden nap fényképeztünk, hogy a vezetőség dönteni tudjon: melyik osztály volt a legszínesebb, ki kapjon jutalmat.

Hétfőn fekete-fehér, csíkos-kockás napot tartottunk, és örömmel figyeltük, hogy a mi osztályunk teljesítette legjobban a feladatot.

Kedden kék pöttyösben pompáztunk.

A szerdai, sárga napon azt a feladatot kaptuk, hogy a tanteremünket is díszítsuk ki. Az osztálytársaimmal buzgón kidíszítettük a tanári asztalt és a falakat színes falevelekkel, napraforgóval, szalagokkal.

A csütörtök kiránduló nap volt. Mi Palicsra látogattunk, ahol nagyon jól éreztük magunkat.

A hét legjobb napja a péntek volt, mivel tanár-diák cserét tartottunk. Az ideiglenes tanárok óra előtt beültek a tanáriba, és beszélgettek az igazgatónővel és a többiekkel. Én a matekórát tartottam, mivel az egyik kedvenc tantárgyam. Az órákon az igazi tanárok visszatérhettek a gyerekkorukba.

Élménydúsan telt el ez a hét, tele vidámsággal, nevetéssel, mókázással. Örömmre szolgál, hogy a diákszemélyek elnökeként én is részt vehettem a szervezésben.

Nagygyörgy Zsóka, 8. osztály, Petőfi Sándor iskola, Királyhalom

A nyolcadik osztály a sárga napon

Pénteken, matekórán

Sikeresen szerepeltek a vajdaságiak

A magyarországi Innovációs és Technológiai Minisztérium, az Agrárminisztérium és az Emberi Erőforrások Minisztériuma Európa legnagyobb, közlekedéssel összefüggő környezetvédelmi kampányához csatlakozva, MIX & MOVE címmel rajz-, fotó- és csoportos/családi kreatív pályázatot hirdetett idén is. A cél a túlzott és sokszor szükségtelen autóhasználat mérséklése, ráadásul a kerékpár és a közösségi közlekedés rendszeres használatával spórolhatunk is.

A fődíjasok listáján 3 vajdasági gyermek neve található: **Lackó Réka**, Szivárvány óvoda, Hajdújárás (felkészítő: Szalai Andrea), **Fristek Benjámin**, Đuro Salaj iskola, Szabadka (felkészítő: Soós Hedvig), **Penk Miklós**, Október 10-e iskola, Szabadka (felkészítő: Malagurski Éva). A fődíjasok jutalma egy-egy kerékpár volt.

A különdíjas vajdaságiak névsorát is beszereztük: Kiss Imre óvodás, Hajdújárás (felkészítő: Szalai Andrea), Mia Nađ, Naša radost óvoda, Szabadka (Marija Šustran), Nyitri Viktória, szintén Naša radost (Szalai Andrea), Urányi Emese, Jovan Mikić iskola, Szabadka (Aranyos Valéria), Búrany Éva, Október 10-e iskola, Szabadka (Malagurski Éva), Huszák Anikó, Zenta, Emlékiskola (Molnár Csilla), Koteles Anna, EmArt Képzőművészeti Műhely, Szabadka (Grubanov Martinek Emília), Berkes Nikolett, Đuro Salaj iskola, Szabadka (Fleis Anasztázia), Sebők Tiána, Szabadka (Sebők Krisztina), Kolozsi Anna, Jovan Mikić iskola, Szabadka (Agárdi Hajnalka), Urfi Veronika, Đuro Salaj iskola, Szabadka (Galambos Tünde), Tar Natália, Id. Kovács Gyula iskola, Bácskossuthfalva (Szeteli

Lili), Ivánkov Lilla, J. J. Zmaj iskola, Szabadka (Grubanov Martinek Emília), Šimičić Jovana, EmArt műhely, Szabadka (Grubanov Martinek Emília), Piukovity Ines, Đuro Salaj iskola, Szabadka (Szalma Elvira), Milkovics Dominik, Petőfi Sándor iskola, Hajdújárás (Szalai Eszter) és a szabadkai Gugánovity család. Minden különdíjas rollert kapott ajándékba. Öt pedagógust is díjaztak, a határon túliak közül **Grubanov Martinek Emília** részesült elismerésben.

Nagy öröm volt a szabadkai és hajdújárasi gyerekek részére, hogy pedagógusaik kíséretében eljuthattak a budapesti díjátadóra. Az útiköltséget a szabadkai önkormányzatnak, Horváth Tímea alpolgármester és Kerekes Imre EMH- és AMN-koordinátor közbenjárásának köszönhetik.

A díjazottak csoportképe

TOPOLYA

Húszéves az Aurora

A topolyai Kodály Zoltán Magyar Művelődési Központ berkeiben működő Aurora Irodalmi, Beszédművészeti és Nyelvművelő Műhely az idén ünnepli fennállásának huszadik évfordulóját. Ebből az alkalmából jubileumi műsort tartottak Topolya Község Múzeumában. A műsorban közreműködő egykori és jelenlegi tagok egy-egy általuk választott verssel tették ünnepélyessé az estét, de felcsendültek komolyzenei dallamok, népdalok és megzenésített versek is. A versmondók ezenkívül beszéltek arról is, hogy a mindennapjaikban, munkájukban miként hasznosíthatják az irodalmi, beszédművészeti és nyelvművelő műhelyben szerzett tapasztalataikat. Az elhangzottak alapján elmondható, hogy a versmondás, a szereplés, a színpadra lépés egyfajta magabiztosságot adott az egykori tagoknak, éppen úgy, mint a jelenlegi fiatal

versmondóknak. Az ünnepi műsor kezdetén **Vass Borsodi Borbála** mondott beszédet. A tanárnő húsz évvel ezelőtt, **Tóth Ferenc** költő után újraalapította az Aurorát, aminek tizenöt éven át a vezetője volt. Beszédében felidézte az Aurora sikereit, hiszen számos Kazinczy- és Radnóti-díjas versmondó került ki sorából. A jelenlegi tagság is aktívan dolgozik

Péter Irén vezetésével, és rendszeresen közreműködnek helyi rendezvényeken is. **Kisimre Szerda Anna**, a Kodály Zoltán MMK elnöke is köszöntötte a megjelenteket.

A modern technikának köszönhetően azok az egykori Aurora-tagok is megoszthatták gondolataikat a közönséggel, akik elfoglaltságuk miatt nem tudtak elmenni az ünnepségre.

Vegyületek, amelyek megszólalnak

Egyszerű, látványos kísérletekkel ismerkedtek a pacséri gyerekek

Vegyületek, amelyek megszólalnak címmel a kémia és a fizika tantárgy színes, játékos oldalával ismerkedhettek meg a pacséri Moša Pijade Általános Iskola hetedik és nyolcadikos, szerb és magyar tannyelven tanuló diákjai **Kanyó Anikó**, a helyi oktatási intézményben is tanító kémiaszakos tanárnő előadásának köszönhetően.

– A hétköznapi életben, akár a konyhában is fellelhető anyagokkal dolgoztunk a tanulókkal, csoportmunkát alkalmazva. Ezen anyagok segítségével figyeltük meg, hogy az egyszerű, legalapvetőbb háztartási eszközök: az olaj, az ecet, a szóda, briket, a víz, ételszínezék felhasználásával vagy gyertya bevetésével az anyagok milyen érdekes és színes fizikai és kémiai reakcióba léphetnek egymással. Megismerkedtünk például a „kémiai jójóval”, levontuk a diákokkal a következtetéseket, megállapítottuk a folyamatok lényeges pontjait, közben pedig gyakoroltuk a kémiai-fizikai kísérletekkor igénybe vett eszközök hasz-

nalatát és megnevezését – nyilatkozta a fiatal tanárnő a bemutató kapcsán. Elmondta azt is, hogy nem titkolt szándékuk, hogy az előadássorozattal eloszlassák a diákoknál azt a félelmet és tévhitet, hogy a kémia egy teljesen száraz, érthetetlen és bonyolult tantárgy, aminek kevés köze van a valós élethez.

– Arra szeretnének rávilágítani egyelőre a felsősök között, majd az alsós tanulóira is gondolva, hogy szórakoztató kísérleteken keresztül milyen játékos és szép tantárgy a kémia, és hogy milyen egyszerű következtetésekkel is meg lehet az alapjait érteni, ami után már könnyebben megy a részletek elsajátítása is. Ebben a történetben lényeges, hogy

diákok az otthoni, háztartási eszközök felhasználásával is merjenek és tudjanak következtetni a folyamatokra – tette hozzá Kanyó Anikó.

A Pacsérre vegytani ismeretekkel érkező Tudomány és Művészettörténeti múltunk bemutatása főcímet viselő ismeretterjesztő előadássorozat a Vajdasági Magyar Pedagógusok Egyesülete szervezésében zajlik. Elsősorban az általános iskolásokat és a középiskolásokat célozza meg tartomány szerzte, de nyitottak valamennyi érdeklődő számára. A programot a Nemzeti Kulturális Alap támogatja anyagilag, a pacséri játékos kémiaóra sorozatszerkesztője pedig **dr. Muhi B. Béla** egyetemi tanár. (KPD)

VERSENYKIÍRÁS

Régi mesterségek nyomában

A péterrévei Samu Mihály iskola Régi mesterségek nyomában elnevezéssel kutatómunkával egybekötött versenyt hirdetett általános iskolások részére. A verseny célja, hogy a gyerekek kutassanak a régi, elfeledett vagy a feledés peremére szorult népi mesterségek, szakmák után, hogy azok ne merüljenek feledésbe. Mivel csapatversenyről van szó, a diákok együttműködési képessége is fejlődik. A vetélkedőt két kategóriában hirdetik meg: 5–6. és 7–8. osztályosok részére. Mindkét kategóriában kétfős csapatok jelentkezését várják. Egy iskolából több csapat is benevezhet.

A verseny egy levelező fordulóból, és egy élőben lebonyolított döntőből áll. A levelező fordulóban egy régi mesterséget kell bemutatni Power Point prezentáción keresztül, ami tartalmazhat hanganyagot, videót, képeket. A munkák 2018.12.15-éig kell eljuttatni az iskola címére.

A munkákat értékelik, és a legjobbak meghívást kapnak a péterrévei döntőre, melyet 2019. január végén tartanak meg a Samu Mihály iskolában.

A döntő során a meghívott csapatok kiselőadásban szemléltetik az első fordulóban elküldött anyagot (maximum 10 perc), és bemutatják a régi mesterséghez tartozó tárgyakat, termékeket.

A munkákat és az esetleges kérdéseket a következő címre kell küldeni: regimestersegeknymoban@gmail.com

A szervezők kérik feltüntetni a csapat tagjainak a nevét, osztályát, a választott csapatnevet, a felkészítő tanár, valamint az intézmény nevét.

Jót bicikliztünk az autómentes napon!

Minden évben szeptember 22-én tartják az autómentes napot. Az utóbbi években Temerinben is rendszeres lett ez a megmozdulás. A FALCO Természetkedvelők Egyesülete valamint Temerin Község Idegenforgalmi Szervezete idén is megszervezte a rendezvényt, amelynek célja az autózás visszaszorítása. A Kókai iskola környezetbarát diákjai is csatlakoztak a biciklitúrások csoportjához, és a Jegricska-parti Információs Központig karikáztak el.

A temerini Kókai Imre iskola VI. a osztálya

Mix and move

A szabadkai Đuro Salaj Á.I. tanulói kiváló eredményt értek el a magyarországi autómentes nap alkalmából kiírt rajzpályázaton, melynek címe MIX AND MOVE volt. Berkes Nikolett 2. c, Úrfi Veronika 3. c és Inesz Piukovity 4. a osztályos tanulók különdíjban részesültek, nyerményük egy-egy roller volt, Fristek Benyámin 5. c osztályos tanuló pedig a fődíjban részesült. Egy kerékpárral lett gazdagabb. Tanulóinknak és felkészítő tanáraiknak, Fleis Anasztáziának, Galambos Tündének, Szalma Elvirának és Soós Hedvignek gratulálunk!

Raffai Lenke, 5. c osztály,
Đuro Salaj iskola, Szabadka

A fődíj és nyertese, Fristek Benyámin, valamint tanítónője, Soós Hedvig

Inesz kiállított munkája

Békenap Palicson

Szeptember 21-én a palicsi Miroslav Antić iskolában a nemzetközi békenap alkalmából ünnepi műsort tartottak. A tanulók énekkel, faültetéssel, valamint képzőművészeti munkáik kiállításával járultak hozzá a nap jelentőségének tudatosításához.

Balázs Mészáros Zsuzsanna, Miroslav Antić iskola, Palics

Mátyás király a mesék világában – pályázati eredmények

Mátyás király a mesék világában címmel a temerini TAKT gyermekrajzpályázatot hirdetett, majd a bírálóbizottság (Varga Valentin elnök, Jánosi László és Móricz Károly) szeptember 19-én elbírálta a pályázatra beérkezett munkákat, összesen 11 település 14 általános iskolájából 167 alkotást.

A bírálóbizottság megállapítása, hogy a pályázat a beérkezett munkák mennyisége és minősége tekintetében minden előzetes várakozást felülmúlt, s egyben rámutat a hasonló, a magyar általános iskolásokat ösztönző képzőművészeti pályázatok szükségességére. A zsűri elnökének elmondása szerint alapvető szempontnak a gyermek kreativitása, illetve a technika számított, valamint az, hogy hogyan értelmezték a Mátyás királyról szóló meséket. Kollázs kategóriában nem érkezett kiemelkedő alkotás, ezért festészetben és kombinált technikában különdíjakat is osztottak.

A legsikeresebb alkotásokból a TAKT a temerini Alkotóház galériájában (J.N.A. utca 126.) kiállítást szervez, amely október 19-től 24-ig lesz megtekinthető. A kiállítás megnyitója október 19-én, pénteken 18 órakor lesz, amikor a díjakat is átadják. (Kapcsolat: 062 80 24 197)

A díjazottak:

Festészet

1. hely Csáki Szintia – 3. osztály, Jovan Mikić Á. I., Szabadka
2. hely Galambos Lea – 2. osztály, Jovan Mikić Á. I., Szabadka
3. hely Vas Dávid – 4. osztály, Jovan Mikić Á. I., Szabadka
- különdíj Kelemen Kitti – 2. osztály, Nikola Tesla Á. I., Topolya
- különdíj Engi Teodóra – 4. osztály, Petőfi Sándor Á. I., Hajdújárás
- különdíj Pósa Dudás Krisztina – 1. osztály, Kizur István Á. I., Szabadka

Kombinált technika

1. hely Kovács Réka – 3. osztály, Csokonai Vitéz Mihály Á. I., Felsőhegy
2. hely Csordás András – 4. osztály, Csokonai Vitéz Mihály Á. I., Felsőhegy
3. hely Boja Boglárka – 4. osztály, Petőfi Sándor Á. I., Hajdújárás
- különdíj Berta Alexandra – 4. osztály, Csokonai Vitéz Mihály Á. I., Felsőhegy

Mámor

*A béke annyit tesz, mint mánor,
hogy nincs háború, csak béke mindenhol.
Nyugodt a táj a messzeségben,
nyugodt az ember a békében.*

*Senki sem kiabál, nem veszekszik,
nem ordibál, nem verekszik.
Semmit sem hallani, csak madarakat,
madarak hangját, s annak visszhangját.*

Erdélyi Pataki Lára, 5. osztály, J. J. Zmaj iskola, Szabadka

Mi történt a szünidő alatt?

A szünidő egész jól telt számomra. Kicsit bánom, hogy vége, hisz olyan jól szórakoztam.

Az utolsó napom a negyedik osztályban izgatottan töltöttem, nagyon vártam, hogy végre kicsengessenek és elkezdődjön a nyári szünidő. Amikor haza értem, rögtön gondolkodni kezdtem, hogyan fogom a nyári szünet napjait tölteni. Már aznap elköltöztem pár napra a drága nagymamámhoz. Ott sokat játszottam az utcában lakó barátnőmmel, barátommal. Viszont a legjobb élményem a nyaralás volt. Montenegróba mentünk nyaralni a családdal. Kicsit hosszú volt az odaút, de egyszer csak odaértünk. Egy szép apartman volt az otthonunk hat napig. A tenger kicsit hideg volt, de meg lehetett szokni. A víz tiszta és átlátszó volt. Beúsztunk egész a bójáig, ott kagylókat találtunk, némelyikben még rák is volt. Egyik nap vízbiciklit béreltünk, azzal mélyebbre mentünk a sziklás rész felé, ahol négy tengerisünt találtunk. Az utolsó napig sok kagylót gyűjtöttem egy üvegbe, de sajnos nagyon bűdös volt, ezért nem vittem haza. Aznap estefelé elmentünk emléktárgyakat venni az otthoniaknak. A visszaút sem volt rövid, de végül hazaértünk. Bántam, hogy nemsokára kezdődik az iskola, de tudtam, hogy ötödikes leszek, és vár a sulis.

Jó volt a nyári szünet, tudom, jövőre is lesz, és nagyon várom.

Toldi Aida, 5. osztály, Hunyadi János iskola, Csantavér

Az én anyukám

Az anyukám neve Ildikó.

Szeme színe zöld. Haja színe barna. Ő nagyon kedves, és szeret engem. A világ legjobb anyukája. Anyát nagyon szeretem, mert sokat szokott velem lenni.

Örülök, hogy ő az anyukám. Örülök, hogy én vagyok a fia.

Huzsvár Áron, 2. osztály, Magyarkanizsa

Szabadidőmben

Szabadidőmben olvasok, tanulok, gyakorlok. De legjobban táncolni szeretek.

Táncban nem olyan szigorúak a tanárok, mint az iskolában. Sokat viccelődnek velünk. A tánctanárom Cseszák Balázs, a tánctanárnőm pedig Cseszák Korcsik Anikó. Velük élvezet a táncoktatás. Van ott pár barátnőm, akikkel sokat beszélgetünk, és csak táncban szoktunk találkozni. A fiúk csintalanok, és a butaságaikkal próbálnak meghódítani minket, lányokat. Mi meg csak nevetünk rajtuk. Amikor fellépünk, mindenkinek ki kell hoznia magából a maximumot.

Nagyon szeretek táncolni, mert ez mindig felvidít.

Stefániga Viola, 5. osztály, Sever Đurkić iskola, Óbecse

A legjobb barátom

A legjobb barátomat Botondnak hívják.

Óvoda óta ismerjük egymást, Barna haja és barna szeme van. Botond jó tanuló. Szeret beszélgetni és videojátékokat játszani. Amikor ráérünk, elmegyünk egymáshoz. Nyáron rollerozni is szoktunk együtt. Botond jó-lelkű és segítőkész, szeretjük egymás társaságát.

Remélem, mindig barátok maradunk.

Berkes Máté, 3. osztály, Petőfi Sándor iskola, Óbecse

Az én kedvencem

Az én kutyám egy hatéves angol szetter. Három hónapos kora óta van nálunk. A család minden tagja nagyon szereti.

Én neveztem el Leninek. Szőre fehér és fekete, meg barna foltok vannak rajta. Szőre hosszú, füle nagy és lelóg, eltakarja a fülnyílását. Kezdetben mindenkire ugrott és ugatózott, ezért sokan félnek tőle. Gyakran nem fogad szót, és ilyenkor viccből azt mondjuk, hogy a hosszú, lógó füle miatt gyengén hall, habár tudjuk, hogy a kutyák hallása kitűnő.

A családi hierarchiában szerintem ő az öcsém, Dániel felett van. Az öcsém parancsára egyáltalán nem hallgat. Az udvarban rendszerint kilopja a kezéből a kiflit vagy a csokit. Télen a nagy hidegben bent alszik a házban, nappal pedig kint van az udvaron. Nagyon szeret velünk lenni, ezért nyáron besurran a hűvös szobába és még jó falattal sem lehet kicsalni. Csak néz ránk, és meg sem mozdul. Nagyon jó tulajdonsága, hogy semmit sem rongál. Jelenlétében nem lehet felvenni a cipőt, mert ha az ő magasságára hajolunk le, mindjárt ott van, és követeli a simogatást. Abból pedig sosem elég neki.

Nagyon szeretem Lenit, és sok időt töltök vele.

Siflis Viktor, 6. osztály, Petőfi Sándor iskola, Újvidék

Tanórák

*Eljött a szeptember elseje,
Az iskola kezdete.*

*Fizika jön, sok a képlet,
Unom is már ezeket.*

*A tanár magyaráz,
A diák unja már.*

*Történelmen figyelünk,
Korog a hasunk, nevetünk.*

*Énekórán macskazene,
a tanár a fülét fogja be.*

*Szünetben móka, kacagás,
Csengetnek: sorba állás.*

*Magyarórán nyelvtanozunk,
Jöhetnek a számnevek.*

*Feljön a földrajztanárnő,
Most jut eszembe, hogy ellenőrző!*

*Tornaóra egy-kettő,
Öt kör vár rád – egykettő.*

*Nagy kínokkal megírtam,
Tán csak bizony jót írtam.*

*Matekórán számolás,
Pár perc múlva szabadulás.*

*Kicsengettek hetedikről,
Szedem a cuccom szaporán,
Otthon vár a kis szobám.*

Sebők Fanny, 6. osztály, Moša Pijade iskola, Pacsér

Élet a faluban

Bata Flóra, 2. osztály, J. J. Zmaj iskola, Magyarkanizsa

Ha maradnék...

Üveges szemmel, meredten néztem a könyvtár polcán egy fehér borítójú könyvet. A koptatott oldalkötés azonnal mély nyomott hagyott bennem.

Bátortalanul leemeltem a szekrényről, és a fedőlap tetején képkockák jelentek meg előttem. Furcsamód, idegtépő emlékek villantak a szemem elé. A fotók szinte arra készítettek, hogy büntudatot éreztek a szívemben.

„Ne a borító alapján ítéld!” – kattogott egy hang a fejemben. Óvatosan fellepoztam a könyvet, és mély levegőt szívtam belőle. Porfelhő vett körül. Biztosan tudjátok, minden könyvnek megvan a maga illata, amiből az ember sejtheti, mit rejt maga a papírlapra festett tinta. Ez a könyv más volt, mint az eddigiek. Nem a megszokott barátságos, újonnan vett olvasmány illata árasztott el. Éreztem az értéket és a rettegést, amit e mű magában rejtett. Eget rengető érzelmeket tápláltam a tárgy iránt, ami a kezemben lappangott. Fegyelmезetten olvastam el a hátulján az ajánlót: „Te mit tennél?” Harcolnál vagy feladnál? Mennél vagy maradnál?” Félő gondolatok jelentek meg a fejemben: vajon elég idős vagyok, hogy feldolgozzak egy ilyen témát? Ráébredtem, hogy senki sem siet a segítségemre. Félve léptem az asztal felé, majd a hölgy beírta a könyvet. Feszélyezve éreztem magam a hazafelé vezető úton. Gondolatok ezrei suhantak át másodpercek alatt bennem. Egyáltalán lehetséges, hogy az ember ilyen érzelmeket táplál egy könyv iránt? Vajon, ha ezt elmesélem nektek, ezután értetlenül fogtok rám tekinteni? Nem tudom, de ez a kötet megéri, hogy úgy nézzetek rám, mint akinek az agyára ment az olvasás. Felsiettem a szobámba, majd bebújtam a takaró alá, hogy belekezdjek a történetbe. Az idő megállt, és az óra sem járt, amíg azt a háromszáz oldalt lapoztam. Apu hangját hallottam:

– Kislányom, gyere, reggeli!

Lerohantam a lépcsőn, és az ebédlő felé vettem az irányt. Az öcsém és a szüleim már az asztalnál ültek. Anya egy érdekes öltettel állt elénk:

– Menjünk el a nagybácsikáinkhoz, és játsszunk a kisbabával!

Mindenkinek tetszett az ötlet. Beültünk az autóba, és a szokásos vita alakult ki közöttünk. Klasszikus zene, híradó vagy esetleg pop? Mint mindig, most sem tudtunk megegyezni. Ezért egymás után hallgattuk a különböző műfajokat. Tíz éve játszom egy hangszeren, apukámnak rockbandája volt, mielőtt az öcsém a világra jött. Azután váltott, munkahelyet is cserélt. A hangok előkúsztak a rádió hangszórójából. Beethoven egyik darabját játszották. Becsuktam a szemem, és magam is elkezdtem a levegőben a húrokat rezgetetni. Máshol kötöttem ki, ez a világ egészen nagyszerűnek bizonyult, de egyszer csak hatalmas robbanást hallottam. Kirepültem a kocs ablakán, és egy árokba csapódtam. Furgon keresztelte az utunkat. Nem láttam semmit, hatalmas füst gomolygott a levegőben. Egy hang még

mindig szólt, ami nem volt más, mint Beethoven zenéje. A hamu és a füst csípte a szememet, de sikerült kinyitnom. Aput láttam meg az úton, vértócsa vette körül. Édesanyám a hátam mögött hasalt az úton, odarohantam hozzá, de nem ébredt fel. A száját lilára színezte valami:

– Öcsi, öcsi! Hol vagy? – félelem vette át az irányítást az arcomon.

Patakzottak a könnyeim. A bokorból egy kéz lógott ki, szaladtam, ahogy csak bírtam. Megijedtem. Karkötő volt a karon, az én ékszerem. A barátomtól kaptam. Nem értettem a dolgokat, sírtam. Mindent ki akartam rázni, de ekkor egy helikopter hangját hallottam. Kiszálltak belőle, és csak szaladgáltak. A szüleimre fekete zsákok húztak, kiabáltak.

– Nem értik? Hogy kapnak levegőt a zsákon keresztül?

Egy nő felém szaladt, tapogatni kezdett, majd intett a levegőbe, mire még többen vettek körül. A helikopterbe tettek, majd csöveket kötöttek rám. A nő kiabált.

– Maradj velünk! Légy erős!

Nem tudtam, hova megyünk. Egy kórházban tértem magamhoz. Leta-kartak és éles késekkel kezdték a testemet vágni. Megérintettem a hasam, de nem fájt, nem értettem semmit. A nagyszüleim érkeztek meg, de nem engedték őket be hozzám.

– Mi folyik itt? – kérdeztem, de válasza sem méltattak.

Szabadon vágtam, rúgtam, ütöttem, de még csak felém se pillantottak. Kitoltak a műtőből, majd az intenzívra kerültem. Csövek lógtak ki belőlem. Az orromon keresztül két cső vezette a levegőt. A torkomba is lenyomtak egyet. Az oldalamból is lógott. Rossz volt magamra pillantani. Egyszer csak a barátom hangja ütötte meg a fületem. A kezeink összekulcsolódtak. Nem kiabált, nem sírt. Nem értettem, mit mond, mert zápor-ként hullottak a könnyei. Egy nővér jött be, és elmondta a fiúnak, hogy meghaltak a szüleim, s később az öcsém is. Le kellett ülnöm egy székre, a térdem reszketett. Gondolkodnom kellett, van-e értelme itt maradnom a Földön. A családom elhunyt, kiskorú vagyok, egyedül maradtam. Később még több ember jött be hozzám, akiknek a nővér azt mondta, én döntök az életem felől, csakis én. El akartam menni, nem volt más út. De ahogy a barátom a kezemhez ért és szölongatott... Fényt láttam, csodálatos volt. Elindultam felé, majd a testemben kötöttem ki. Minden erőmet összeszedtem, és a jobb kezemre összpontosítottam. Megszorítottam a srác kezét.

Valaki erősen rázni kezdett.

– Odett, Odett! Gyere játszani! – szólt az öcsém.

A könyvre meredtem, nem értettem az utolsó oldalt. Újra és újra elolvastam. Próbáltam átlátni a helyzetet. Úgy éreztem, egy világ dőlt bennem össze, mégis mintha újjászülettem volna. A szívem apró darabkákra hullt.

Harmadszor olvastam el a végzót, mire megértettem a dolgokat. Egy könnycsepp gördült végig az arcomon. Nem töröltem le a pólómmal, vártam, amíg rászik a könyvre. Soha nem gondoltam volna, hogy egy könyv ilyen érzéseket kelt bennem. A kötet illata egy újszülött babáéra emlékeztetett.

Másnap fájó szívvel vettem búcsút a könyvtárban a csodálatos történettől. Az élet ajándék, becsüljük meg, amit kaptunk.

Bognár Odett, 8. osztály, Ada

A konyha lakói

Szép, zöld konyhában lakom, és egy áramba dugható főzőkancsó vagyok.

Sok barátom van, csészek, tányérok, kanalak, kések és lábasok. Legjobban az erdei gyümölcsös teát szeretem elkészíteni egy kanál mézzel, mert az a gazdám kedvence.

A piros fazék is barátom, fenséges leveseket szoktak benne főzni. A szürke edény a pörkölteknél szolgál lakhelyül. A palacsintasütővel is barátságban vagyok, mert nagyon ízletes a palacsinta, ami benne készül. Ezután ismét rám van szükség, mert forralom a vizet, és kedves barátom, a csésze, zamatos kávéval látja vendégül a családot, akiért mi élünk. Szeretem a munkám meg a barátaim, és örülök, hogy ilyen jó barátságban vagyunk, valamint hogy egy jól felszerelt konyha a lakhelyünk.

A miénk a legszebb konyha, és továbbra is igyekszünk a gazdáinkat ellátni minden jóval.

Bazsó Norbert, 5. osztály, Hunyadi János iskola, Csantavér

Robot
Vas Dávid,
4. osztály,
J. J. Zmaj iskola,
Szabadka

MAGYARORSZÁGI PROGRAMOZÁSTANÍTÁS

Hódító útjára indult a Logiscool

Az Egyesült Államok, Románia, Spanyolország, Németország és Mexikó friss csatlakozásával már 11 országban tanítják azzal az élményalapú módszerrel programozni a gyerekeket, amit a Logiscool nevű magyar programozóiskolában fejlesztettek ki. A módszer lényege, hogy a tananyag pontosan igazodik a tanulók életkorához, tudásszintjéhez és érdeklődési köréhez. Mivel a fiatalok ma már digitális eszközökkel a kezükben nőnek fel – sokszor több képernyőt is párhuzamosan használva –, egyre magasabb az ingerküszöbük, egyre nehezebb lekötni a figyelmüket. A 2014-ben alakult Logiscool ezt felismerve dolgozta ki saját oktatási módszerét, melynek központi eleme a Scoolcode oktatási platform.

A felületet a legkönnyebben úgy képzelhetjük el, mint valami virtuális legőzást: a gyerekek első programjai színes, digitális építőközből születnek, amivel már a legelső órákon saját játékokat tudnak fejleszteni. Így gyorsan

megtanulják a programozáshoz szükséges gondolkodásmódot, nincs szükség hosszas elméleti oktatásra. Az azonnali sikerélmények után pedig maguk a tanulók kezdenek el érdeklődni a bonyolultabb programnyelvek iránt, ahogy még izgalmasabb játékokat, még menőbb robotokat, vagy még szebb 3D animációkat szeretnének fejleszteni. (Ugyanakkor a megértést könnyítő játékos, színes blokkok is elérhetőek maradnak számukra, ha szeretnének visszaváltani.)

A programozás azonban nemcsak az élményekről szól, hiszen nincs program hiba (bug) nélkül, vagyis aki programozni tanul, rengeteget fog hibázni. **A Logiscool pedagógiájának így része az is, hogy a gyerekek a hibákat ne személyes kudarcként, hanem megoldandó feladatként éljék meg** – ahogy sorra túllendülnek a kisebb-nagyobb akadályokon, kitartóbbá válnak, nő az önbizalmuk, a problémamegoldó képességük és a kreativitásuk is.

A módszer annyira hatékony, hogy nemzetközi szinten már több mint 19.000 diák iratkozott be a Logiscoolba, idén ősszel pedig Európa után a tengerentúlon – Floridában és Mexikóban – is megnyílnak az első iskolák. A képzések Magyarországon is bővülnek, idén őszől már 39 helyszínen várják a 6-18 éves tanulókat.

Az első Logiscool 2014 januárjában Budapestről indult el, ma már 11 országban, 50+ helyszínen tanítanak, a tanfolyamokon és a táborokban már több mint 16.000 diák tapasztalhatta meg a programozás élményét.

Ha felkeltettük érdeklődésed, pillants be ide: <https://www.logiscool.com/hu/scoolcode>

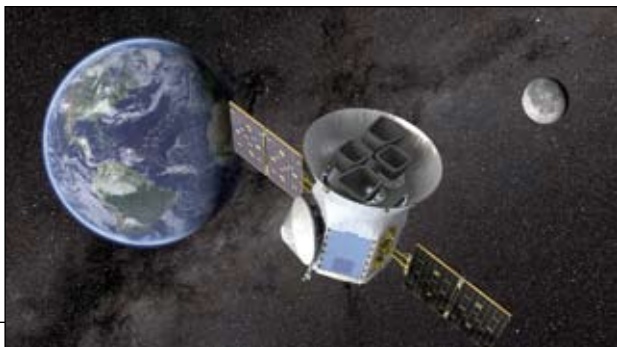
ÚRKUTATÁS

Földszerű bolygót talált a NASA bolygóvadász űrszondája

A TESS űrszonda tökéletesen működik, és már most talált két potenciális exobolygó-jelöltet, pedig még csak pár hónapja keresi szuperföldeket.

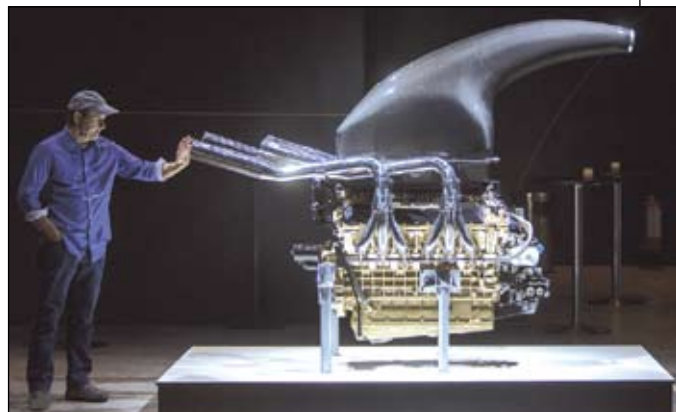
A Pi Mensae csillag körül fedezett fel egy lehetséges bolygót, amely létezését még további kutatásokkal bizonyítani kell, de ha ez sikerül, akkor elmondhatjuk, hogy öt hónap alatt a legfrissebb bolygóvadász szonda megtalálta az első bolygóját. A TESS (Transiting Exoplanet Survey Satellite) 2018 áprilisában indult útnak azzal a céllal, hogy a Jupiterhez hasonló gázóriásokat keressen az univerzumban. Az első felfedezése viszont egyáltalán nem ilyen bolygó lehet: a 60 fényévnire lévő Pi Mensae c az első mérések szerint 2,1-szer lehet csak nagyobb, mint a Föld. A Pi Mensae sárga törpe körül keringő potenciális bolygó 6,27 nap alatt kerüli meg a csillagát, és valószínűleg szuperföld, ami azt jelenti, hogy földszerű bolygó, szilárd maggal. Nagyon valószínű viszont, hogy lakhatatlan, mivel túl közel van a csillagához, így sem víz, sem élet nem maradhat meg rajta.

A TESS a Pi Mensae c-n kívül megfigyelt egy másik bolygót is, aminek a létezéséről már 2001 óta tudunk: ez is a Pi Mensae körül kering, és a Pi Mensae b nevet kapta. Nagyjából tízszer akkora lehet, mint a Jupiter, és 2100 nap alatt kerüli meg a csillagát. A TESS misszióját két évesre tervezik. Ez alatt az idő alatt nagyjából húsz ezer exobolygó felfedezését várják tőle a NASA kutatói. (24.hu)

BRRRRRR

A tengeren is uralkodik a Lamborghini

Négy évvel a sportautógyártás beindítása után, 1968-ban gondolta úgy Ferruccio Lamborghini, hogy a cége által gyártott motorok motorcsónakokban is megállják a helyüket. Első alkotása a Riva névre keresztelt csónak volt, amibe két 3929 köbcentiméteres V12-es (tizenkét hengeres, V-elrendezésű) motort szereltek.

És ahogy a cég autói, ezek a hajtóművek is valóságos műalkotásokká fejlődtek. A mellékelt képen látható a modern szobornak is beillő Lamborghini SKEMA motor, melyet az idei bázeli (Svájc) autókiallításán mutattak be az emberek nem kis ámulatára. A 920 lóerős, hatsebességes, 8,2 literes V12-es, injektoros, tengervízűtéses benzinmotor 398 kilogrammot nyom, 8200-es fordulatszámra képes, és egyes szaklapok szerint egyike a valaha épült legzseniálisabb belső égésű motoroknak. Ebből a motorból szereltek nem egyet, de kettőt a Spirit of Norway nevű versenycsónakba. A csónak csúcsebessége 254 km/óra, és itt is azért kellett két személy a versenyzéshez, mert külön ember kormányozta, illetve kezelte a motort és navigált. (index.hu)

Tíz évig tartott a tél 536 után

Az éveken át tartó tél nemcsak a népszerű regény és televíziós fantasy sorozat, a Trónok harca főszereplőinek életét keseríti meg, 1500 évvel ezelőtt a Föld lakossága is megtapasztalhatta a „soha véget nem érő” telet. Immáron tudományos bizonyítékok is alátámasztják, hogy 535–536 fordulóján hosszú időre rettenetes hideg köszöntött az emberiségre. Az 535 telén beköszöntő, évekig tartó hideg időjárás a korabeli krónikások figyelmét sem kerülte el. Az ulsteri krónika (Annála Uladh) és az inisfallen annales is megemlíti, hogy az élelmiszerellátásban teljes zavar volt tapasztalható, Prokopiosz bizánci történetíró A háborúk könyve című művében pedig „rettenetes égi jelről” ír, amely során „a Nap, akárcsak a Hold, fényét világosság nélkül bocsátotta ki egész évben”.

Az ír krónikák és Prokopiosz megfigyeléseit több, térben egymástól távol levő szerző is megerősítette. Kínában szintén rendkívüli időjárási körülményekről számoltak be, augusztusban például hó esett, aminek következtében a betakarítást is el kellett halasztani, a terményhozamok lecsökkentek, sűrű köd telepedett a Közel-Keletre, Kínára és Európára, illetve hatalmas szárazság köszöntött Perura. A szokatlan időjárási jelenségek egy évtizeden át tartottak, amit világszerte éhínségek, háborúk és járványok kí-

A hideg egy középkori időző festményen

sértek. Colin Barras a New Scientist című tudományos folyóiratban részletesen leírja, az utóbbi években kutatások egész sora próbálta megfejtetni, hogy volt-e bármilyen tudományos alapja a kétségkívül több helyütt is említett lehűlésnek.

Korán felmerült, hogy egy El Salvador-i szupervulkán kitörésének következtében állhatott a feje tetejére a világ, de még egy szupervulkán is legfeljebb egy évre tudja befolyásolni a légköri jelenségeket. Dallas Abbott, a Columbia Egyetem

geológusa szerint sokkal inkább a Halley-üstökös okozhatta az évtizedes telet, mert azt tudjuk, hogy a Halley-üstökös 530-ban járt Földközeli. Keringési periódusa 76 év, s mindig, amikor a Nap felé fordul, intenzív párolgás veszi kezdetét a mintegy 16 kilométer hosszúságú, ovális, jég- és szikladarabokból álló magján. A párolgás során leváló homokszem nagyságú törmelékdarabok szétszóródnak az üstökös pályáján, megtöltve azt apró meteorokkal. Abbott szerint a jelzett időszakban az üstökös nagyon megközelíthette a Napot, így a szokásosnál is több jeget veszíthetett. Az üstökös nagy méretű meteoroidarabjai valószínűleg becsapódtak az óceánba, és ez kihatással volt a Föld egészének légkörére. (múlt-kor)

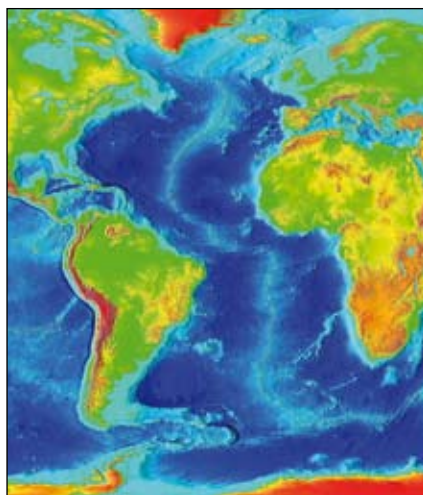

Hegyek, vizek vonulata

Hegy az óceán mélyén

Hatalmas hegyre bukkantak a Csendes-óceánban, mintegy 2,5 kilométeres mélységben. A kutatók szerint 100 millió éves hegyről lehet szó. Az óceán mélyén nem számít ritka jelenségnek a domborulat, ezek legtöbbször vulkanikus eredetű. A nemrég felfedezett hegy állítólag hatalmas kiterjedésű, 1100 méter magas lehet, és nincs kizárva, hogy értékes anyagokat tartalmaz, melyekre egyszer az emberiségnek szüksége lesz.

Az atlanti középóceáni hátságrendszer elnyúlt S formában kanyarog egészen az Antarktiszig

Mi változik?

Bizonyára sokat hallasz az egész bolygónkat érintő globális felmelegedésről. Ezért sajnos mi, emberek vagyunk a hibásak, legalábbis sokak szerint. Az emberi tevékenység következtében a légkörben nagymértékben megnőtt az üvegházhatású gázok mennyisége. Ezeknek a gázoknak óriási szerepe van abban, hogy Földünkön „élhető” hőmérséklet legyen, ugyanis visszaverik a napsugárzásból származó hő egy részét a Földre. Nélkülük –18 °C-os hőmérséklet uralkodna. Az ipari tevékenység, a tüzelőanyagok égetése, az óriási autóforgalom, a háztartások energiafelhasználása miatt azonban már olyan mennyiségben vannak jelen a légkörben – főként a szén-dioxid és a metán –, hogy már nem kívánatos mértékben melegítik a bolygót. Mindennek az a következménye, hogy a világon mindenütt nő az átlaghőmérséklet, olvadásnak indult a sarkvidékek jége. Az óceánok és a tengerek vízszintjének emelkedése miatt tengerparti területek és szigetek is víz alá kerülhetnek. Sok állatfaj, melyeket már ismersz, örökre eltűnhet a felmelegedés miatt, mert képtelen alkalmazkodni a megváltozott körülményekhez.

A furfangos szegény ember

Élt egyszer egy szegény ember, akinek volt hét gyermeke. Olyan étkesek voltak, hogy azt sem tudták, merre hajtsák a fejüket ennivalóért. Akármilyen előkerült, egy pillanatra megették. Úgy elkésereedett a szegény ember emiatt, hogy egyszer azt mondta:

– Bár az ördög már elvinne közülük valamerre.

Ahogy ezt szólta, már elő is bükcent Jupiter, az ördög. Ahajt megmarkolta a szegény embert, s kezdte húzni a földön.

– Ej – azt mondja a szegény ember –, hát így menyünk?

– Így – azt mondja –, s másként hogy akarsz?

– Hát a két lábamon – felelte a szegény ember.

Avval az ördög mindjárt felállította két lábra. Hát a szegény ember csak megszökte magát, s úgy megfutamodott, hogy meg sem állott az erdőig. Ott hamar elrejtőzött egy odvas fába.

– Már kereshet, amíg megunja – mondta halkán a szegény ember.

De már arra szólott is Jupiter:

– Itt vagyok, te, mert nem mentődsz meg tőlem, s akárhol megkaplak.

Ej, gondolta magában a szegény ember, hogy ennek biza fele sem tréfa. Rágondolt a hét gyermekeire. Mindjárt mondta:

– Hallod, Jupiter, én mennék is veled szívesen, de legalább a hét gyermeket el kell hozzuk.

– Hát hozzuk el – hagyta jóvá az ördög.

Ahajt szépen visszafordultak, magukhoz vették a hét gyermeket, s együtt indultak el a pokolba. Délre már a helyen is voltak. Azt mondja a szegény ember, amikor megérkeztek:

– Na, Jupiter, ha idehoztál, most ételt hozz, mert éhesek a gyermekek.

Nekifogott Jupiter, s hordta mindennap az ételt, de akármit

hozott, szempercek alatt minden odalett. Három nap múlva már azt sem tudta, hogy mihez fogjon.

– Ej, te szegény ember, hát örökké így hordtad te is az ételt? – kérdezte az ördög.

– Így biza, s látod, ezért voltam elkéserevedve.

A hét gyermek örvendett, jól ettek, ittak, vígan voltak.

A negyedik napon Jupiter ismét elment ételért. Azt mondja akkor a szegény ember a fiainak:

– Na, gyermekek, most ágat hordunk össze, csinálunk egy

nagy seprűt, s a helyet kitakarítjuk.

Úgy is lett, mindjárt elkészült a seprű, s nekifogtak a nagytakarításnak. Olyan port csaptak, hogy látni is alig lehetett. Egyszer jön Jupiter, hát a nagy porban elkezd prüsszenteni, köhögni: annyira fojtotta a por, hogy azt sem tudta, merre legyen el.

– Mit csináltatok, te szegény ember? – kérdezte.

– Itt né – azt mondja –, mert annyi a szemét, hogy tíz évig sem lehet eltakarítani – felelte a szegény ember.

Na, de úgy megijedett az ördög a tíz poros esztendőtlől, hogy rögtön mondta:

– Azonnal hagyjátok abba, s inkább eltakarodjatok még a helyszínről is!

– Mi eltakarodunk, de csak olyanformán, hogy legalább tíz szekér ennivalót adjál – felelte a szegény ember.

Nem volt mit tenni, mindjárt elment az ördög, s hol kölcsön, hol másként, de csakugyan összeszedett tíz szekér ennivalót. Akkor a szegény embert meg a hét fiát kivette a poklóból, s útnak eresztette. Megszabadultak így egymástól: a szegény ember is az ördögtől, az ördög is a hét gyermektől.

(Ráduly János gyűjtése)

Jeanne DuPrau Szikraváros

(Részlet)

Az utasítások

Amikor Szikraváros épp csak megépült, de még senki sem lakta, a főépítész és a helyettese kimerülten leroskadtak, és a jövőről kezdtek beszélgetni.

– Legalább kétszáz évig nem szabad majd elhagyniuk a várost – jelentette ki a főépítész. – Vagy talán még kétszázhusz évig sem.

– Elég hosszú idő lesz az? – kérdezte a helyettes.

– Úgy kell lennie. Nem tudhatjuk biztosan.

– És amikor eljön az idő – folytatta a helyettes –, honnan tudják majd, hogy mit kell tenniük? – Természetesen ellátjuk őket a szükséges utasításokkal – válaszolta magától értetődően a főépítész.

– De ki fogja őrizni az utasításokat? Kiben bízhatunk, hogy biztonságban és titokban tartja majd őket egész idő alatt?

– A város polgármestere fogja gondját viselni az utasításoknak – felelte a főépítész. – Egy időzített zárral ellátott dobozba helyezük majd őket, amelyet úgy állítunk be, hogy a kellő időpontban kinyíljon.

– Na, és eláruljuk majd a polgármesternek, mi rejlik abban a dobozban? – érdeklődött a helyettes.

– Semmiképp. Annyit mondunk majd neki, hogy olyan információt tartalmaz, amelyre egyelőre nem lesz szükségük, és nem is szabad látniuk, amíg a doboz magától fel nem tárul.

– Tehát az első polgármester a következőre hagyományozza majd a dobozát, az pedig az utána következőre, és így tovább évek hosszú során át, rendületlenül őrizve a titkot egész idő alatt?

– Mi mást tehetnénk? – kérdezte tehetetlenül a főépítész.

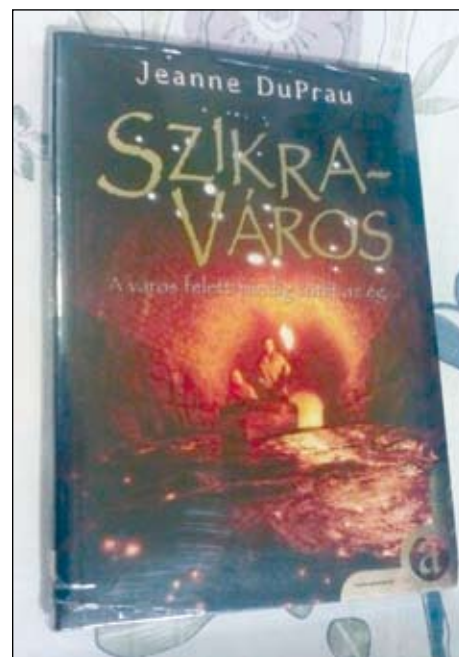
– Ebben a vállalkozásban az égvilágon semmi sem bizonyos. Lehet, hogy addigra már senki sem lesz a városban, vagy már nem is fog létezni számukra biztonságos hely idefenn, ahová visszatérhetnének.

Így tehát az első polgármester megkapta a becses dobozt. Figyelmeztették, hogy gondja legyen rá, majd ünnepélyesen megeskették, hogy megőrzi a titkot. Amikor megöregedett, és polgármesteri megbízatása lejárt, gondosan beszámolt utódjának a dobozkáról, aki szintén gondosan őrizte a titkot, ahogyan az utána következő is. Hosszú éveken át minden a terv szerint haladt. Ám Szikraváros hetedik polgármestere már kevésbé volt tiszteltre méltó, mint elődjei, de annál nagyobb kétségbeesés gyötörte. Beteg volt – az a tüdőbetegség támadta meg őt is, amely akkoriban oly gyakori volt Szikraváros lakosai között. Azt gondolta, hogy a doboz talán olyan titkot őriz, ami megmenthetné az életét. Előhozta hát rejtékhelyéről, a Gyülekezet Háza pincéjéből, és hazavitte. Ott azután nekiesett egy jókora kalapáccsal.

Ereje azonban már fogytán volt. Csak annyit sikerült elérnie, hogy a doboz teteje kissé behorpadt. Mielőtt pedig visszavihette volna hivatalos rejtékhelyére, vagy akár szólhatott volna róla az utódjának, hirtelen meghalt. A doboz egy szerény aljára került, betuszkolva néhány régi táská és csomag mögé. Ott lapult, anélkül, hogy bárki felfigyelt volna rá. Teltek az évek, amíg végül eljött az idő, és a zár szép csendesen kipattant.

A sorsolás napja

Szikravárosban mindig sötét volt az ég. Az egyedüli fényforrást az épületeken és nagyobb terek közepén magasodó póznákra szerelt, hatalmas reflektorok szolgáltatták. Amikor a

lámpák világítottak, sárgás ragyogásukkal borították be az utcákat. Az arra sétáló emberek hosszú árnyai előbb megrövidültek, majd ismét megnyúltak lépteik nyomán. Amikor a lámpákat kikapcsolták, ami rendszerint este kilenc és reggel 6 óra között történt, a városra olyan átláthatatlan sötétség borult, mintha az emberek bekötött szemmel járkáltak volna. Ez az éji sötétség néha a nap kellős közepén is rájuk ijesztett. Szikraváros már igen régi volt, és minden része, így a villanyvezetékek is, sürgős javításra szorultak. Így hát a fény időnként megremegett, majd ki is aludt. A város lakosai számára ezek a pillanatok valóságos rémálmot jelentettek. Amint megtorpantak az utca közepén, vagy épp a döbbenettől dermedten álltak otthonukban, még megmozdulni is féltek a sűrű feketeségben. Eszükbe jutott valami, amiről pedig teljes szívükből szerettek volna megfedlekézni: hogy egy napon a város fényei kialszanak, és talán sosem villannak fel újra.

Fordította: Robin Edina

„A város felett az ég mindig sötét”

Jeanne DuPrau könyve valamiféle ember okozta katasztrófa, világháború után játszódik egy földalatti városban, amelyet teljes sötétség ölel, és lakói mit sem tudnak a lakhelyükön kívüli világról. Készleteik kifogyóban, az áramot biztosító generátor is egyre gyakrabban hibásodik meg. Ilyenkor a város teljes sötétségbe borul. Két tinédzser különös nyomokra bukkan, amelyekről azt remélik, hogy azok segíthetnek megmenteni a várost és lakóit.

Az ilyen ifjúsági regényeket disztópiának nevezzük. A disztópia műfajáról már volt szó az Iránytű egy régebbi számában (2017.V.18.). Akkor Az emlékek őre című könyv kapcsán igyekeztünk feltárni ennek a műfajnak a természetét. Az emlékek őrével ellentétben, itt még a felszínen sincs szó

tökéletes világról, amelynek tökéletlensége később kerülne napvilágra. Ott már az első pillanattól egyértelmű, hogy ez nem a tökéletes világ, társadalom, vagyis nem utópia. A baljós atmoszféra és a közelgő katasztrófa képével, valamint a korrupt és önző polgármester alakján keresztül meglehetősen nyomasztó világot épít fel az író. Ezt tovább erősíti az a behatároltság, bezártság, amely fizikai határokat szab a városnak, így a regény terének is. Mindezt a Szikravárost körbefonó sötétség mint az emberiség egyik ősi ellensége, félelme is erősíti. Az itt lakók azonban a sötétséget magukban is hordozzák, hiszen a múltat a város létrehozói kiiktatták, hogy az embernek ne fájjon mindaz, ami elveszett. Így a tudást jelképező tűz (gondolj Prométheusz mítoszára!) is csaknem ismeretlen

számukra. A tüzet, illetve a tűzre, vagyis a tudásra való vágyat a két főhős hordozza.

Bár ismerjük a hősök nevét (Lina és Doon), valójában ők jelképek inkább, és típusok. És mint ilyeneknek, nem személyiségük a fontos első sorban, hanem tetteik. Tetteiken keresztül ismerjük meg őket. Gondolataik, belső vívódásaik, álmaik búvópatakként tűnnek el és bújnak elő időről időre, de az ilyen kalandra épülő ifjúsági szövegek a tettekre, az akcióra, a kalandra épülnek, abban hisznek. No és vajon melyik gyerek olvasná szívesen egy földalatti tini lelki bajait és szerelmi vívódásait?

Kék nappali eget és fénylő éjszakai égboltot kíván:

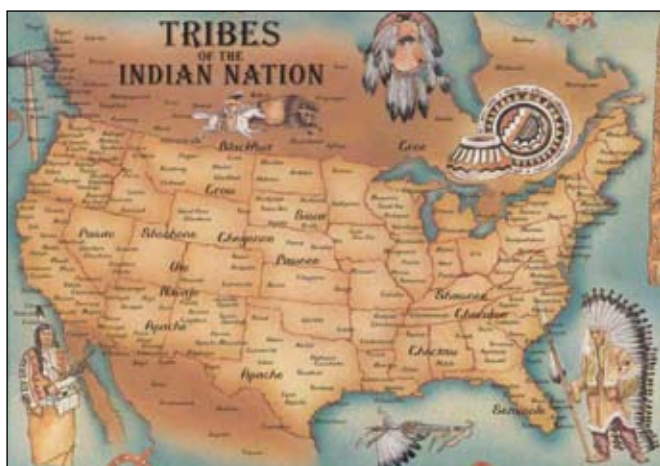
Herédi Károly

Szokatlan kérdések, meghökkentő válaszok

Hogyan kerültek az indiánok Amerikába?

Amikor Kolumbusz kikötött az Újvilág partjain, az indiánok az északi Alaszkától a legdélebbi Hoorn-fokig már benépesítették ezt a földrészt. De hogyan kerültek oda?

Egyes szaktekintélyek kitartanak amellett, hogy az indiánok a legendák titokzatos földrészeről, az Atlantiszról vándoroltak be Amerikába. Ez érdekes, csak persze azt kellene bizonyítani, hogy létezett-e egyáltalában ez a földrész. Ezt pedig egyelőre nem sikerült igazolni. Mások azt bizonygatják, hogy a Csendes-óceán déli szigeteiről vagy Afrikából jöttek át a tengeren. Egyes kutatók szerint viszont az egész emberiség az amerikai szárazföldről származik.

Az indiánok elterjedtsége az amerikai kontinens északi felén

Az utóbbi feltevés valószínűtlen, mert a nyugati féltekén, ellentétben Európával, Ázsiával és Afrikával, sohasem találtak ősemberi maradványokat. Bizonyítékok vannak viszont arra, hogy az indiánok Észak-Ázsiából a Bering-szoroson át jutottak be Amerikába. Az uralkodó nézet szerint az indiánok az utolsó jégkorszak idején, mintegy 25 000 évvel ezelőtt, egymást követő több hullámban jutottak ide, Alaszkán keresztül. De hogyan? Hiszen közben tenger is van.

A tengerszint abban az időben 75 méterrel alacsonyabb volt, mint ma, így száraz lábbal lehetett Szibériából Alaszkába átsétálni. A további következtetés mármint az, hogy a jövevények a későbbi évszázadokban fokozatosan meghódították Amerika egész területét, így kerültek hát az indiánok Amerikába.

Miért skalpoltak az indiánok?

A skalp nemcsak véres győzelmi jelvény volt, hanem az indiánok hitvilágának egyik következménye is. Úgy vélték, ha megszerzik az ellenség skalpját, ezáltal megfosztják attól az általános mágikus erőtől is, amely hitük szerint a hajban van. Elterjedt az a vélemény, hogy a skalpolás az észak-amerikai indiánok kizárólagos és eléggé el nem ítéhető szokása. Tévedés! Először is nem minden észak-amerikai indián törzs skalpolt, hanem csak némelyek. Például az irokézek. Továbbá a skalpolás nem indián találmány! Az ókori szerzők feljegyezték ezt a szokást a mai Dél-Oroszország területén élt szkítáknál is.

Az első fehér kereskedők acél skalpolókéseket rendeltek Európában. Ezeket csereárúként kínálták az indiánoknak, akiket természetesen rendkívül vonzott az európai „technika”. A kereskedőket pedig a profit. Ugyanis 80 százalékos hasznot vágtak zsebre az acél skalpolókés terjesztése során! Továbbá arról is gondoskodtak a hódítók, hogy a skalpolópenge egyre több munkát kapjon. Egyes európai államok, amelyek az indián világrész területén hatalomért viaskodtak egymással, nagy összegeket fizettek „a velük szövetséges indiánoknak” az ellenséges katonák skalpjáért. Az angolok 12 fontot is megadtak egy francia skalpért. A kanadai francia gyarmati igazgatás viszont arra ösztönözte indián szövetségeseit, hogy az irokézek

Irokéz indiánok

fejbőrével foglalkozzanak jó pénzért, mivel ezek Anglia szövetségesei voltak. A kolonizáló hatalmak tehát jutalmakkal buzdították az őslakókat arra, hogy valódi skalpvadászokká váljanak, és azután elkészíthessék a kegyetlen és vérszomjas indián hamis arcképét a borzongó Európa számára.

Létezett-e Bábel tornya?

A Bibliában emlegetett Babilon mezopotámiai város volt. A régészek sokáig keresték nyomát, míg végre a Babil nevű dombot vették gyanúba, hogy talán ez takarja a keresett romokat. A Babil szó a Babiloniból származott, ami azt jelentette: Az istenek kapuja. 1899-ben egy expedíció megkezdte az ásást. Tizenkét, sőt helyenként 24 méter vastagságú törmelékreteget kellett sok helyütt eltávolítani, míg végre célhoz értek: előbukkantak Nabopolassar és Nebukadnécár Babilonjának óriási falai. 25 méter vastag és állítólag 90 méter magas fal védte a város lakóit az ellenséges támadásoktól. A palota trónterme 51 méter hosszú és 17 méter széles volt. Mindenütt lenyűgöző gazdagság nyomai és óriási méretek uralkodtak.

A babiloni torony maradványára voltak a kutatók a legkíváncsibbak! Vigyázva és óvatosan ástak, de csak egy hatalmas téglából épült kockát találtak, ennyi maradt meg abból az építményből, melyet az emberi elbizakodottság szimbólumaként emleget a Biblia. Az ásás tehát igazolta a babiloni torony létét. A régészek pedig megpróbálták rekonstruálni. Eszerint teljes épségében 7 fokozatosan kisebbedő részből állt, tehát olyan volt, mint egy lépcsőzetes piramis. Kb. 90 méter magasra emelkedett ki a körülötte épült büszke paloták, tágas kincsházak közül. Ez az épületkolosszus templom volt, ún. Ziggurat, vagyis az istenek hegye. Természetesen a később hozzákapcsolt bibliai elbeszélés az isten egét dölyfösen ostromló toronyról és a megtorlásul teremtett „bábeli nyelvzavar”-ról csak a mítoszt formáló emberi képzelet alkotása. Igazolt tényként kell tudomásul venni, hogy a babiloni torony egyike volt a számos mezopotámiai templomtoronyoknak.

Az aradi vértanúk utolsó napjai

Október 6. – nemzeti gyásznapi. Tudod-e, mi történt ezen a napon 169 évvel ezelőtt? Kezdjük ott, hogy 1849. augusztus 13-án Világosnál a magyarok az orosz csapatok előtt letették a fegyvert. A tábornokok úgy hitték, hogy az oroszok megvédelmezhetik őket a vérszomjas osztrák Haynautól, de csalódniuk kellett. Augusztus 22-én az oroszok elvették fegyvereiket, majd másnap átadták őket az osztrákoknak. Augusztus 25-én érkeztek Aradra, s még aznap megkezdődtek a kihallgatások. Mindegyikük két kihallgatáson vett részt, s ezt követően lehetőségük nyílt írásban utólagos beadványt intézni a hadbírószághoz.

Eközben augusztus 27-én az igazságügy-miniszter, Schmerling a minisztertanács elé terjesztette az ítéletekkel kapcsolatos elképzeléseket. Bár mérsékeltebb volt, mint Haynau, emberségről még sincs szó: „A legnehezebb kérdés, hogy a törvények teljes szigorával, halálbüntetéssel kell-e sújtani minden vizsgálat alá kerülőt, vagy pedig halálbüntetés helyett másfajta büntetést kelljen-e elszenvedniük a kevésbé vétkeseknek. Erre vonatkozólag általánosságban ki lehetne mondani, hogy a legvétkesebbeknek a törvények szerint kell lakolniuk, a kevésbé vétkesek esetében pedig báró Haynau tábornagra kell bízni, hogy másfajta büntetést szabjon ki rájuk.”

A halálbüntetést csak...

A minisztertanács elfogadta Schmerling javaslatát, csak Bach belügyminiszter toldotta meg azzal, hogy Haynaut megfelelő hatalommal kell felruházni ahhoz, hogy a büntetéseket

A bresciai hiéna

Az 1848–49-es szabadságharc egyik leggyűlöltebb alakja Haynau volt, aki egyéves rémuralma miatt a magyar történelem egyik legutálatosabb alakjává vált. Ferenc József busásan halálta meg működését, 400 ezer gulden jutalmat kapott egyéves magyarországi rémuralmáért. Haynau ebből Szatmár megyében vásárolt magának birtokot és kisebb-nagyobb megszakításokkal ott élt haláláig, 1853. március 14-ig. Érdekes, hogy senki sem bántotta.

Nevére úgy szolgált rá, hogy 1849. március 31-én vérbe fojtotta a bresciai (Észak-Olaszország) lázadást, állítólag olyan kegyetlenül járt el a helyi lakosokkal és katonákkal, hogy hiénának nevezték el. Nagy mézárást végzett a katonák között, a civil nők egy részét pedig nyilvánosan megvesszőztette. Tette nagy nemzetközi felháborodást keltett, a megénekelte Radetzky tábornagy viszont levélben köszönte meg határozott fellépését.

Az aradi vértanúk emlékére

gyorsan végre tudja hajtani. Bár Ferenc József augusztus 29-i legfelsőbb kérése Haynaut arra kötelezte, hogy „... a halálbüntetést csak a legbűnösebb és legveszedelmesebb egyéneknek hajtsák végre...”, de a halálbüntetés tényéről csak utólagosan kellett jelentést tennie az uralkodónak. Schmerling ugyan némi erőltetett kísérletet tett arra, hogy elérje: Haynau csak a halálos ítéletek bécsi megerősítése után hajthassa végre az ítéleteket. Schwarzenberg miniszterelnök, Bach és Haynau azonban megakadályozták a királyi kézirat mérséklését. Eközben Haynau – a komáromi várvedőkkel történő egyezkedés közepette – Ernstől, a vértanúk perének tárgyalásvezető hadbírájától megkapta az ítéleteket megerősítés végett. A bresciai hiéna azonban még vár, október 2-án rendelkezik csak a kivégzés módosításáról. Október 6-ára, Latour halálának évfordulójára tűzte ki a kivégzéseket. Az aradi foglyok még reménykedtek, október 4-e, az uralkodó névnapja, lehet, hogy amnesztiát hirdet. De minden remény szertefoszlott ezen a napon, mert amnesztia helyett Haynau végzése érkezett meg. Másnap reggel hét órakor Ernst hadbíró felsorakoztatta a tábornokokat, s kihirdette az ítéleteket. Ezután megbilincseltek a tábornokokat, majd visszavezették őket a célájukba, megtagadva tőlük azt a kérést, hogy együtt tölthessék az utolsó napot.

Dessewffy aludt a kivégzésre várva

Október 6-án hajnali kettő és három óra között a papok felkeresik a halálraítélteket. Aulich Lajos Horatius verseit olvasgatta, Török Ignác

Vauban várépítésről szóló könyvét bújt, Láhner György fuvalóján játszott, Dessewffy Arisztid még aludt.

Többen még utolsó soraikat vetették papírra búcsúlevelükben. Fél hatkor először a golyó általi halálra ítéleteket – Schweidel Józsefet, Kiss Ernőt, Dessewffy Arisztidet és Lázár Vilmost – vezették a kirendelt katonaság közé. 12 katonára állt fel velük szemben töltött fegyverrel, majd midőn a parancsnok kardjával intett, a lövések eldördültek, Kiss Ernő kivételével mindhárman élettelenül bukkantak a földre. Kiss Ernőt csak a vállán érte a lövés, ezért három katonára közvetlenül elé állt, s leadták rá is a halálos lövést.

Ezután következtek az akasztófára ítélt tábornokok a következő sorrendben: Poeltenberg Ernő, Török Ignác, Lahner György, Knezich Károly, Nagy-Sándor József, Leiningen-Westerburg Károly, Aulich Lajos, Damjanich János és Vécsey Károly. Ez utóbbi vértanú büntetését – saját apja közbenjárásának köszönhetően – súlyosbították, mégpedig azzal, hogy őt akasztották fel utolsónak, vagyis végig kellett néznie társai kivégzését. Sorra búcsúztak el egymástól, Vécseynek már nem volt kitől búcsút vennie, ő Damjanich holttestéhez lépett, és bár nem szívták egymást, most megcsókolta Damjanich kezét.

A kivégzést követően az elítélteket elrettenésül közszemlére tették ki, majd este az agyonlötötteket a sáncárokban, a felakasztottakat a vesztőhelyen temették el. Mivel a kivégzettek ruhái a hóhért illették, a felakasztottakat levetkőztetve helyezték a bitófa tövébe, majd mellük döntöttek az akasztófaoszlopokat is.

A nagy visszatérések

A rajongók mindig nagyon megőrülnek, amikor a kedvenceik több év kihagyás után mégis visszatérnek a zenéhez. Az alábbiakban három nagy visszatérésről szólnunk.

Tíz év után ismét a zene felé fordul

Ashlee Simpson valójában Jessica Simpson énekesnő, színésznő húga. Nővéréhez hasonlóan Ashlee is szerepelt néhány filmben és sorozatban, de érdekli az éneklés is. Első lemezét 2004-ben jelentette meg *Autobiography* címmel, rögtön a következő évben az *I Am Me* című albumot, 2008-ban pedig megjelent a *Bittersweet World*. Ezután egyre inkább mellőzte a zenei pályáját és a magánéletére összpontosított. 2008-ban hozzáment Pete Wentzhez, a Fall Out Boy gitárosához, még abban évben fiuk született, de 2011-ben elváltak. A következő évben a *Bat for a Heart* dallal jelentkezett, de a rajongók hiába reménykedtek, a visszatérésére nem került sor. Ehelyett ismét a magánélete került középpontba, 2014-ban hozzáment Evan Ross színészhez, 2015-ben pedig lányuk született. Evan Rosst szintén érdekli a zenélés, ami nem csoda, hiszen ő a legendás Diana Ross fia. Tavalyelőtt Ashlee azt mondta az újságíróknak, hogy most nem tervez a filmes pályájával foglalkozni, inkább a zenére fókuszál. Ez valóban így lett, Ashlee vissza is tért, méghozzá a férje oldalán. Nemrég közösen adták ki az *I Do* című dalt, sőt elmondásuk szerint hamarosan egy egész albumot megjelentetnek.

Alig várja, hogy színpadra álljon

Avril Lavigne kanadai énekesnő 2002-ben robbant be a köztudatba első albumával, a *Let Go*-val, amelyről több zeneszám is kiemelkedett, például a *Sk8er Boi*, a *Complicated* és az *I'm with You*. Avrilt elkezdték a pop-punk királynőjének emlegetni, világhírnévre tett szert és ennek következtében rendszeresen adott ki

Vissza a kezdetekhez

lemezeket. 2004-ben az *Under My Skin* jelent meg, 2007-ben a *Best Damn Thing*, 2011-ben a *Goodbye Lullaby*, 2013-ban pedig a saját nevét viselő *Avril Lavigne*. Ezután viszont főleg arról lehetett hallani, hogy Lyme-kórral küzd és nem lehetett tudni, készít-e még új lemezt. Öt év után Avril jó hírt közölt a rajongóival, a zeneiparba való visszatéréséről tájékoztatta őket, ennek nyomaként pedig megjelentette a *Head Above Water* című dalt. Sőt az is kiderült, hogy egy beharangozó zeneszámról, hatodik lemezének előfutáráról van szó. Az új dal kapcsán Avril Lavigne arról beszélt egy interjúban, hogy akkor írta, amikor nagyon maga alatt volt a betegsége miatt. Úgy érezte, mintha víz alatt lenne, ahol nem tud lélegezni. Avril azt is elmesélte, hogy a nehéz napokon az anyja vigyázott rá, és ekkor elhatározta, hogy a zenén keresztül osztja meg gyógyulása történetét és a reményeit, mert ily módon szeretne erőt adni az embereknek. Azt is hozzátette, hogy mindent megtesz annak érdekében, hogy újra színpadra álljon.

A The Black Eyed Peas 1995-ben alakult, első lemezük 1998-ban jelent meg *Behind the Front* címmel, a második, a *Bridging the Gap* pedig 2000-ben. Ekkor még az együttes állandó tagjai will.i.am, apl.de.ap és Taboo voltak. A világhírnevet a harmadik albumuk, az *Elephunk* hozta meg, amikor már Fergie is csatlakozott hozzájuk. Ezután kiadtak még három lemezt, az utolsót 2010-ben. Nyolc év után a The Black Eyed Peas ismét jelentkezett, a *Big Love* című dallal, a napokban pedig *Masters of the Sun* címmel kiadják a legújabb lemezüket is. Az együttes, mondhatni, visszatér a kezdetekhez is, hiszen Fergie ezúttal nem csatlakozott hozzájuk, de úgy tudni, nincs harag köztük. Fergie egyébként 2006-ban jelentette meg első szóló-lemezét *The Dutchess* címmel, és csaknem tíz évet kellett várni második albumára, a *Double Dutchessre*.

Új lemezt adnak ki

A napokban jelenik meg az AWS legújabb lemeze Fekete részem címmel. Az album tizenhárom dalt sorakoztat fel. Ezen kap helyet a Viszlát, nyár című dal, amellyel az együttes idén Magyarországot képviselte az Eurovíziós Dalfesztiválon, de annak akusztikus verziója is. Az AWS nemrég közzétette a Hol voltál? című zeneszámot is a hozzá tartozó videoklippel, azután pedig új albumbeharangozó dallal az X/0-val jelentkezett, amelyhez szintén társítottak egy klipet. A Siklósi Örs vezette formáció azóta előrendelhetővé tette az új lemezt. Az is kiderült, hogy a lemezbemutató koncertre október 13-án kerül sor a budapesti Barba Negra klubban, a jegyek viszont már elkelték. Előtte azonban egy különleges koncertet adnak, méghozzá most szeptember 27-én a Madách Színházban, ahol a Usume zenekarral akusztikus programmal rukkolnak ki.

A Maroon 5 lép majd fel

A Super Bowl Amerika, sőt talán a világ legnépszerűbb sporteseménye. Évről évre óriási nézettséget produkál, így az sem mindegy, hogy a félidei szünetben kik lépnek fel. A felkérés tehát nagy megtiszteltetésnek számít. Idén Justin Timberlake szórakoztatta a közönséget, nemrég pedig kiderült, hogy jövőre a lehetőséggel a Maroon 5 élhet. Az 53. Super Bowlra február 3-án kerül sor. 2002. évi berobbanása óta az együttes hat stúdióalbumot jelentetett meg. Sok ismert slágerük van, például a This Love, a She Will Be Loved, a Sunday Morning, a Wake Up Call, a Moves Like Jagger, a Payphone, a Maps, az Animals, a Sugar, a Don't Wanna Know vagy a Girls Like You. Ráadásul számos hírességgel is együttműködtek, így várhatóan vendéglőadókkal érkeznek a koncertre. Adam Levine, a Maroon 5 frontembere egyébként a The Voice mentora is volt, ahol épp a szórakoztatást illetően látta el jótanácsokkal a tehetségkutató résztvevőit.

Barbados nagykövete lett

Rihannát nemrég Barbados rendkívüli nagykövetének nevezték ki, az énekesnő pedig erre érthető módon rendkívül büszke. Rihannának egyébként nem ez az első nagyköveti címe a szülőhazájában, korábban kulturális nagykövetnek választották meg. Új nagyköveti címe kötelezettségekkel is jár, egyebek közt az ország népszerűsítése, turizmusának fellendítése, a beruházási lehetőségek hangoztatása és az oktatás fontosságának kiemelése. Rihanna azt üzeni a nyilvánosságnak, hogy készen áll teljesíteni a feladatait. A barbadosi miniszterelnök elmondása szerint eddig sem lehetett panasz Rihannára, hiszen lépten-nyomon bizonyítja a hazaszeretetét, sőt máris sokat tett az egészségügyért és az oktatásért. Azt, hogy a helybeliek mennyire büszkék rá, mi sem bizonyítja jobban, minthogy az utcát, amelyben felnőtt, tavaly a tiszteletére átnevezték Rihanna Drive-ra.

Rapsztár akar lenni

Tom Hardy, a 2015-ös Mad Max címszereplője korábban is álmodozott zenei karrieréről, de most meglehetősen közel áll ahhoz, hogy az álmát valóra is váltsa. A színész a közelmúltban fejezte be a legújabb Marvel-film, a Venom forgatását, azután pedig állítólag átvált egy másik projektjére, amelyet már régóta szívügyének érez, méghozzá, hogy raplemezt készítsen. A munkában Sam Williams producer segíti, aki már több előadóval is dolgozott, ilyen például Supergrass, Plan B, a The Noisettes vagy Gaz Coombes. Úgy tudni, Sam Williams segítségével már a dalokat válogatják a lemezhez. A filmsztár egyébként Tommy No1 néven 1999-ben, Falling On Your Arse címmel már készített egy válogatáslemezt, amely csak ez év elején került fel a világhálóra, egy interjúban pedig arról beszélt, hogy tinédzser korában lemezszerződést ajánlottak neki, de elutasította, mert úgy gondolta, színészként jobban megállja majd a helyét.

Jelige: „Csillagszóró”

Kedves Bizalmas sorok!

Hatodik osztályos lány vagyok, és az utóbbi időben nagyon boldogtalanak és szerencsétlennék érzem magam. Elsősorban azért, mert szerelmes vagyok, és boldogtalan! A legjobb barátnőm a párhuzamos osztályba jár, az ő osztályában van egy fiú, akibe beleúgtam, de aki eddig még soha egy szót sem szólt hozzám. Nem tudom, miért nem beszélgettünk eddig, és azt sem, hogy miért olyan fontos ez, de a fiú nagyon tetszik! Azon gondolkodtam, hogy talán a probléma bennem van, mert amióta iskolába járunk, együtt van tornaóránk, meg együtt vagyunk a szünetekben, de még nem beszélgettünk soha. A barátnőmmel azt beszéltem meg, hogy megpróbálja megszervezni, hogy beszélgessünk. Kérlek, segíts, mit tegyek, hogy végre én is szerencsés és boldog legyek!

Válasz:

Valóban nem tudom, hogy eddig miért nem váltottatok legalább néhány szót! Számos oka lehet ennek. Lehet, hogy a fiú szégyenlősebb fajta? Az pedig ismert, hogy nehéz dolog egy olyan valakit, aki szégyenlős természetű, olyan helyzetbe hozni, hogy megszólaljon, ha erre nincs felkészülve, és nem érzi magát biztonságban. Talán jó lenne megfigyelned, megfigyelnetek, hogy hogyan viselkedik úgy általában, a lányok társaságában. Azt már te is megtapasztalhattad, hogy a veled egykorú fiúk nem éppen a legkedvesebbek a lányokkal. Inkább durvák, piszkálódnak, kinevetik őket vagy éppen haragszanak a lányokra, és ilyenkor úgy tűnik, hogy egyáltalán nem érdekli őket a lányok társasága. Ha ez a fiú is így viselkedik, akkor nem a szégyenlősek közé tartozik. Akkor valahogy másként kellene hozzáállni a dologhoz! Hogyan lehet szóba elegyedni vele? Pl. úgy, hogy a körzött vagy a vonalzót kérsz tőle kölcsön matekórára. Ha mást nem, legalább megláthatod, mit fog tenni! Ha kedvesen kölcsönadja, nagyon jó! Ha elküld a fenébe vagy világgá szalad tőled, az nyílt jel arra, hogy nem az igazi számodra! Kapcsolatteremtési eszközként használható a szemedet, a tekintetedet. Nem hiába mondják, hogy a szem és a tekintet „beszél”. Pl. kövesd tekinteteddel, engedd, hogy találkozzon a tekintetetek, és akkor gyorsan fordítsd el róla. Majd egy rövidke idő után újra próbálkozzál a szemek játékaival. Ez is a kommunikációnak, kapcsolatteremtésnek egyik formája. A többi pedig valóban a fiú reakciójától, viselkedésétől függ! Ha nem jön össze mégse a dolog, ne búsulj sokáig! Barátkozz lányokkal, fiúkkal, mindenkivel legyél kedves, és nagyon gyorsan kiderül, hogy akad még egy-két helyes srác a világon.

Jelige: „Mau”

Kedves Bizi!

Segítséget kérek, mert nem tudom, hogy mit tegyek. Fiatal vagyok a fiúzáshoz, de a fiú, akibe már 3. osztály óta szerelmes vagyok, megkérdezett, hogy leszek-e a barátnője. Gondolkodás nélkül igent mondtam, mert szeretem. Anyukám mondta, hogy nem akar hallani a fiúzásról, amíg nem leszek 18. A barátainknak sem mondtam meg, nehogy valaki elmondja az anyumnak. Járunk, nagyon kedvelem. Az a baj, hogy nem tudom, megmondjam-e anyumnak, hogy van fiúm. Kérlek, segíts!

Előre köszö!

Válasz:

Kedves Mau!

Sajnálom, hogy nem írtad meg, hány évesek vagytok a fiúval, mert akkor tisztábban láthatnám azt, hogy milyen közel vagy a nagykorúsághoz, vagy éppen milyen messze vagy a famózus 18-tól. Az édesanyáddal mindenképpen beszélgetned kell az egész dologról, mert biztos, hogy a titkolózás és a hazudozás nem vezet jóra. Talán enyhíthetsz a helyzeten, ha azt mondod, hogy „barátkoztok” a fiúval, és kihasználod a baráti társaságot, és nem kettesben, hanem társaságban találkozol a fiúval. Olyan helyzeteket teremthettek a társasággal, hogy az édesanyád is megismerhesse, és lássa, hogy egy jóra való fiúról van szó. És bízhat benned, és benne is! Építgetned kell édesanyáddal a bizalmi kapcsolatot, mert a bizalom az alapja a jövőbeli szülői viselkedésnek is irántad. Ezt pedig beszélgetéssel, őszinteséggel, az adott szavak, ígéreted betartásával tudod elérni. Mindemellett még kerülnöd kell a direkt ellenszegülést, inkább a kompromisszumot, a megegyezést kell gyakorolnod az édesanyáddal kapcsolatosan. A beszélgetések pedig úgy is történhetnek, hogy megkérdezed, hogy édesanyád meséljen arról, hogy milyen volt neki, amikor ilyen idős volt, mint te. Vele hogyan viselkedtek a szülei, mit engedtek és mit tiltottak neki. Mert itt van a szülői viselkedés rejtélyének a kulcsa. Legyél türelmes és meggondolt, és biztos, hogy megoldódnak a gondjaid és dilemmáid.

Jelige: „R.R.”

Kedves Bizi!

Én 13 éves fiú vagyok. Sokáig gondolkodtam azon, hogy jelentkezkezz-e, megírjam-e gondomat. Tanácsot szeretnék kérni, mert szerelmes lettem egy velem egyidős lányba, aki a párhuzamos osztályba jár. Már megkérdeztem tőle, hogy akar-e velem járni. Most már eltelt több mint egy hét, de még nem kaptam tőle választ! Mit tegyek?

Válasz:

Bevallom, nem irigyellek, nehéz helyzetben vagy! Érzelmek kavalkádját éled meg! Kételyek, bizonytalanság, szenvedés... Viszont kevés a jó, a pozitív érzés, és ahogy múlnak a napok, a remény is mind kisebbre zsugorodik.

Mi tegyél? Sajnos nincs kész receptem! Nem mondhatom meg egy az egyben, hogy mit tegyél, de felvázolhatom, mi mindent tehetsz, és ezek közül válaszsd ki azt, ami számodra a legmegfelelőbb. Pl. megteheted azt, hogy ejted a dolgot, és a csalódás ellenére úgy éled tovább az életedet, mintha mi sem történt volna. Azt is megteheted, hogy összeszeded a bátorságodat, és még egyszer rákérdezel, hogy akar-e veled járni, azzal, hogy rögtön várod a választ! Ebben az esetben lehet, hogy azt mondja, hogy igen, és akkor – a boldogság felhőjén úszva – döntened kell, hogy hogyan tovább. Ha nem lesz a válasza, el kell fogadnod ezt, de fel kell dolgoznod a visszautasítást, amihez persze időre lesz szükséged. Az a lehetőség is fennáll, hogy még egy kicsit türelmes leszel vele, közben megteszel mindent, hogy megmutasd neki, mennyire tetszik, és mennyire kedves és szép lánynak tartod. Közben fontos, hogy megfigyeld, hogyan reagál, amikor a közeledben van. Ha visszautasítóan viselkedik veled, nincs más hátra, pontot kell tenned a szerelmedre, és tovább kell lépned, bármennyire is nehéz lesz. Ha viszont örül, ha lát, szívesen beszélget veled, ha viszonzozza a tekinteted, ha ő is téged figyel a szünetekben, és sokat mosolyog rád, akkor nyert ügyed van! Most már csak választanod kell, melyik megoldás lesz a legjobb neked.

Kérdéseitekre Bori Mária pszichológus válaszol

e-mail: bizalmas.sorok@gmail.com

Mi kell a fiúknak?

Természetes, hogy szeretnénk tudni, mit gondol az ellenkező nem. A lányok körében mindig középpontba kerül a kérdés: vajon a srácok hogyan látják a dolgokat? Kihez vonzódnak igazán? Mik a legfontosabb tulajdonságok egy lánynál?

Amikor egy fiú egy lánnyal jár, akkor első sorban a személyiségét, a humorát tartja fontosnak, és persze azt is, hogy a lány megértse őt. Legyen támogató barát, megbízható, gondoskodó, és nagyszerű, szórakoztató beszélgetőpartner, akivel bármikor, bárhol büszkén megjelenhet.

Tekintetek

A pillantások, tekintetek nagyon fontosak, ezekből ugyanis mindent ki lehet olvasni. Az első dolog, ami egy fiút megfog egy lányban, az a szeme és a teste. Ha azonban kiderül, hogy csak egy csinos testet lát, viszont a belső értékek hiányoznak, akkor igen hamar visszavonulót fog fújni. A dekoratív külső ugyanis

csak ideig-óráig tűnhet tökéletesnek, ha nincs mögötte egy személyiség. A különleges pillantások tehát csak az első néhány alkalommal működnek.

Humor

A humorérzék az egyik legfontosabb dolog, amit a pasik egy lányban keresnek. Aggasztó, ha azon kell izgulniuk, hogy mikor bántanak meg a vicceikkel, vagy ami még rosszabb, mikor sértődsz meg a barátaik viccein! Ha van egy bátyád, öcséd, fiú unokatesód vagy csak egy srác, akivel gyerekkorod óta ismeritek egymást, biztosan feltűnt, hogy a fiúk előszeretettel csipkelődnek, piszkálódnak – mindezt persze azért, hogy odafigyeljenek rájuk, ám tudnod kell, hogy ezek a szituációk csak humorral üthetők el, sértődésnek nincs helye.

Természetesen minden srácnak más típusú lány tetszik: van, aki a sportos csajokat szereti, van, aki inkább a könyvtárban jól eligazodó, csacsogó típusúakat. Ám két fontos tényező mindenképpen elegendhetlen: legyen szemé-

lyisége és humorérzéke. Emellett nagyon fontos az összhang, az odafigyelés, a támogatás. (kamaszpanasz)

TESZT

Könnyen szót értesz másokkal?

Jók a kommunikációs képességeid, vagy még van mit fejlődnöd e téren? Megtudhatod tesztünkkel!

1. Az egyik barátod arra kér, hogy hazudj az anyukájának. Mit csinálasz?

- a) Nagy nehezen beleegyezek, hiszen a barátom.
- b) Belemegyek, de ha az anyukája telefonál, inkább nem veszem fel.
- c) Nem tennék ilyet, még a barátnőmért sem.

2. Anyukád megkérdezi, milyen ruhát néztél ki magadnak a butikban. Hogyan írod le?

- a) „Hááát, olyan... izé... fekete volt, ööö... rózsaszín varrással... és... cipzáros volt.”
- b) „Fekete alapon rózsaszín mintája volt, és nagyon szép volt.”
- c) „Képzeld el egy fekete ruhát, amit rózsaszín varrás és minták tesznek különlegessé. Térd fölé ér, hátul cipzáros.”

3. A barátod megígérte, hogy visszahív, de nem tette. Mit teszel másnap?

- a) Úgy teszek, mintha minden rendben volna, pedig nagyon dühít.
- b) Bármit kérdez, csak tömondatokban válaszolok. Majdcsak észreveszi magát!
- c) Megkérdezem, miért nem hívott vissza.

4. Gondold végig, ki szokta kezdeményezni a beszélgetéseket a hétköznapiakban!

- a) Mindig én. A barátaim és a családom szerint senkit sem hagyok szóhoz jutni.
- b) Jobban szeretek hallgatni, mint beszélni. Figyelek, és ha kell, válaszolok.
- c) Én is, mások is: nagyjából egyformán.

5. Egyik tanárod kutatómunkát bíz rád, ami nincs a tankönyvben. Mit teszel?

- a) Elvállalom, ha már engem választott. Előbb-utóbb csak rájövök, honnan szerezhetek infókat.
- b) Alaposan átgondolom, képes lennék-e rá, de mivel félek a kudarctól, inkább visszaadom.

- c) Azt mondom neki, hogy nincs időm, ezért bízta inkább másra.
- 6. Az osztályfőnököddel beszélgetsz. Milyen közben a testbeszéded?**
- a) Összefonom a karjaimat.
 - b) Összeviszsa hadonászok a kezemmel, miközben magyarázok.
 - c) Közelebb lépek hozzá.
- 7. A barátod tesz egy megjegyzést, amivel nagyon nem értesz egyet. Mit csinálasz?**
- a) Nem szólok. Nem mutatom, hogy nem osztom a nézeteit.
 - b) Hirtelen témát váltok, hogy ez lehetőleg ne merüljön fel még egyszer.
 - c) Elmondom, hogy értem, amit mond, de nem értek egyet vele.
- 8. Amikor kihívnak felelni a táblához, mindig a tanár szemébe nézel?**
- a) Nem, nem jellemző.
 - b) Néha igen.
 - c) Persze!

Értékelés

Számold össze, melyik betűt jelölted meg a legtöbbször!

a – Nem túl könnyen

Nem megy könnyen, hogy megértesd magadat másokkal. Ha szeretnél is valamit, inkább elhallgatod, visszafogod magad.

b – Néha könnyen

Ha elég önbizalmad van, akkor könnyedén és érthetően fejezed ki magad. De ha éppen rosszkedvű vagy, akkor nincs kedved semmihez és senkihez, ilyenkor mély hallgatásba burkolózol.

c – Nagyon könnyen

Most is és a jövőben is könnyedén teremtesz kapcsolatot akár idegenekkel is. Jól adod elő magad, szinte minden helyzetben feltalárod magad. Csak arra kell vigyáznod, hogy másokat is hagyj szóhoz jutni.

JÓTANÁCS

Szokj le a körömrágásról!

Bosszantó, ízléstelen, idegesítő, egészségtelen – az ember mégis nehezen tud leszokni róla. A pszichológusok már nevet is találtak neki – onichophagiaként emlegetik. A suliban vagy társaságban rendkívül gusztustalan, ha ujjunk állandóan a fogaink közt van, vagy ha szép, hosszú körmünk helyett egy csonkig lerágott valamivel mutatkozunk.

A körömrágásról egy jó adag elhatározással és kellő motiváltsággal megpróbálhatunk lemondani. A pszichológusok azt vallják, szorongás okozza a körömrágást, így a leghatásosabb módszer, ha kiderítjük a szorongás okát, utána automatikusan következik a rágásról való leszokás. Átmeneti segítséget ad az a folyadék, amely gyógyszer-tárban kapható, és a körömré kenhető, mint egy színtelen, matt lakk. A nyál hatására kellemetlen ízű anyag szabadul fel, így előbb-utóbb abbamarad a körömrágás. Ezzel a módszerrel az az egyetlen baj, hogy nem oki, hanem tüneti kezelést ad, így nagy a valószínűsége, hogy a szorongás levezetése más formát ölt. Jó kezdést jelent a leszokáshoz és hosszabb távú eredményekhez vezethet egy rövidebb-hosszabb vakáció: a nyugodt, megváltozott környezet kevés okot ad a szorongásra, aggodalomra. De egy küszöbönálló nagyobb esemény is megfelelő kitar-tást adhat.

Ugye, nem szép?

Ha már kellő hosszúságúra sikerült növeszteni körmeinket – ez a körömrágók legnehezebb feladata –, akkor következő lépésként menjünk manikűröshöz. Érdemes egy általunk ismert vagy barátnőnk által ajánlott szakembert felkeresni – nagyobb magabiztosságot nyerünk ezáltal. Ha végre meglátjuk, hogy milyen szép körmököt varázsol a manikűrös a kezünkre, hogy milyen más szemmel néznek majd ránk, akkor biztos mindent elkövetünk, hogy ellenőrizzük önmagunkat, és ne rágjuk a körmeinket. Mindenesetre, a manikűrösnél tett első látogatásunk után ne kérjünk körömlakkot, mert azt fogjuk lerágni a köröm helyett.

Egy körömerősítővel azonban minden bizonnyal semmi kárt nem okozunk. Az első héten érdemes rágógumit hordani magunknál, ezzel helyettesítsük az esetlegesen jelentkező rágási kényszert. Egy kis körömvágó ollót is betehetünk a táskánkba. Ugyanis, ha a szépen gondozott körmünk beszakad vagy eltörik, hajlamosak vagyunk a hibát egy kis rágással helyrehozni. Az ollóval azonban ez megelőzhető.

SEGÍTS MAGADON

Mi kell ahhoz, hogy jól induljon a reggel?

Nehezedre esik kimászni az ágyból, rohannak a percek, s még mindig nem tudod, mit vegyél fel, nem reggeliztél, és hol lehet a matekkönyv? Íme néhány ötlet, hogy nyugodtan, összeszedetten és vidáman kezd a napod!

1. Még este készítsd ki a másnapi ruhádat! Rengeteg időt spórolsz meg, ha nem álmosan kell kitalálnod, mit is vegyél fel. A leszakadt gombot pedig még időben felvarrhatod!

2. Semmiképpen ne hagyd ki a reggelt! Ha nincs időd nyugodtan leülni, kapjál be valamit útközben. Egy szendvicset, kiflit vagy müzliszeletet akár a buszra várva is elfogyaszthatsz.

3. A könyveidet, füzeteket még este pakold be a táskádba! Ne feledkezz meg a tornafelszerelésről sem!

4. Gondold át még lefekvés előtt, mi vár rád! Így igényeidnek megfelelően korábban vagy pár perccel későbbre állíthatod a vekkert.

5. Sose hagyd a házi feladatot vagy a tanulnivalót reggelre!

6. Hallgass olyan zenét, ami felpörget, vidámmá teszi a reggeled!

7. Ami a legfontosabb: ébredj időben, hogy jusson időd mindenre!

LÉLEKBÚVÁR

Miről árulkodik az arcunk?

A legtöbben az első pillantást a másik arcára vetjük, mert akaratlanul is tudjuk, hogy egyéniséget, életmódot, jellemet tükröz. Az egész mellett azonban érdemes alaposabban szemügyre venni a részleteket is, mert ezek is sok mindent elárulhatnak.

Kicsi, mélyen ülő szemek – Tulajdonosa fél attól, hogy belelátnak, bizonytalanságát ravaszsággal igyekszik kompenzálni.

Beesett, karikás szem vagy táskák a szem alatt – Az illető életmódja szertelen, rendszertelen, rosszul táplálkozik, siker utáni vágy emészt.

Kiemelkedő, távol ülő szemek – Többre vágyik annál, amit kap vagy szerez. Szögletes áll – Tulajdonosa erős, határozott, hirtelen haragú, és szomjazik a sikerre.

Elálló fülek – Nagyon kíváncsi természet, imádja a pletykákat, szórakoztató, mulatságos, nincs benne rosszindulat.

Vékony ajkak – Számító és bosszúra hajlamos, de jóakarattal palástolja.

Széles száj – Nagyot akar harapni az élet tortájából, a szó pozitív értelmében.

Magas homlok – Nem annyira kiemelkedő intelligencia, mint inkább széles látókör és folytonos kutatás jele.

Sasorr – Mindenre végtelenül kíváncsi, ami körülveszi.

Göndör, bodros haj – Minden egyes fürtje egy-egy szeszélyt takar.

Hosszú kéz – Érzékenység és feltűnő esztétikai érzék jellemzi.

Rövid kéz – Konkrét, gyakorlatias, aki megragadja a valóságot.

HMMM... CSOKOLÁDÉ!

Istenek eledele? Nem csak az övéké!

Honnan származik, mikor fedezték fel és hányfajta csokoládé létezik manapság? Íme, néhány kérdés és válasz.

A csokoládé a kakaófa magvaiból készül. Azt tartják, hogy az első csokoládékóstolók a maja korszakban éltek. A maják számára a kakaó a termékenység és az élet jelképe volt. Az aztékok szerint a kakaófa magvainak fogyasztása bölcsességgel és hatalommal ruházta fel az embert.

Az európaiak 1519-ben ismerkedtek meg vele, amikor Montezuma (az utolsó független uralkodó az Azték Birodalomban) megkínálta Cortezt, a híres spanyol felfedezőt, egy kakaó-magvakból készült itallal, amelyet xocolatl-nak neveztek. Ezután Cortez behozta Spanyolországba a magvakat. A kakaófa növénytani latin neve *Theobroma cacao* (a görög eredetű név jelentése: „istenek eledele”).

Mivel igen keserűnek találta az italt, a receptet cukornáddal, vaníliával és fahéjaromával gazdagította. Tehát innen származik a híres

forró csokoládé, amelyet nagy előszeretettel fogyasztunk ma is.

Az első csokoládégyártó gép 1780-ban, Barcelonában készült, és utat nyitott egy új iparág felé. A későbbiekben finomabb, krémesebb csokoládét tudtak előállítani.

Az első tejszokoládét 1875-ben Daniel Peter állította elő Svájcban. Akkor népszerűségnek örvendett, hogy a második világháború alatt a katonák rendszeresen kaptak tejszokoládé szállományokat.

Manapság szinte nem is tudjuk, hány csokoládéféle áll rendelkezésünkre: étcsokoládé, fehér csokoládé, tejes, mogyorós, krémes, gyümölcsös, pralinés és számtalan egyéb fajta csokoládé.

Az étcsokoládé vagy más néven keserű csokoládé kakaóból, kakaóvajból, valamint cukorból készül. Kakaótartalma minimum 35%, de ez az arány a gyártótól függően változhat.

A fehér csokoládé kakaóvajból, cukorból, tejből, vaníliából és egyéb aromákból készül.

Kakaó és kakaópor

Nem tartalmaz kakaóport vagy más kakaósármazékot, ezért színe fehéres.

A híres belga csokoládét a hozzávalók és készítésének folyamata teszi egyedivé. Ízét természetesen meghatározza a kakaóbab minősége, pörkölése, de telt és tiszta ízét annak köszönheti, hogy készítésekor nem használnak növényi zsiradékot, hanem a kakaópasztát keverik cukorral és kakaóvajjal attól függő mennyiségben, milyen végterméket szeretnének nyerni. A fekete csokoládé tartalmazza a legtöbb kakaót, a tejszokoládé esetében értelemszerűen tejporthoz hozzá, míg a fehér csokoládé gyártásában csak a kakaóvaját használják fel.

A csokoládé népszerűségének növekedésével párhuzamosan jelentek meg a csokigyárak is. Sok közülük ma is üzemel: Leonidas, Neuhaus, Godiva, Döln...

Legyen szó gyerekekről, felnőtről, vagy idős emberről, bizonyára nem létezik a Földön olyan ember, aki legalább egyszer ne kényeztetette volna magát ezzel a csemegével.

Tudod-e?

Mi fán terem az ördög szarva?

A csokoládét a 18. század végéig italként fogyasztották, vízzel, tejjel, ritkábban borral hígítva, tojással dúsítva. A csokoládégyártást a gyógyszerészekről átvették az erre specializálódott, főleg olasz származású csokoládékészítők. Az első csokoládégyárat a bristoli Fry cég alapította 1728-ban. Bonbont Plessis Praslin francia herceg szakács-cukrásza kreált először a 17. században a regensburgi birodalmi gyűlés résztvevőinek. Cukrozott mandulát mártott csokoládéba, és gazdáját után pralinénak nevezte el.

A szilárd étcsokoládé a 19. század találmánya. Formája kezdetben hengeres volt, ezért az ördög szarvának is nevezték. Gyártásának egy holland vegyész, Conraad Van Houten adott lendületet 1828-ban a kakaópor és a kakaóbabból sajtolt kakaóvaj előállításával.

Utazzunk csokimúzeumba!

A földkerekség legjobb csokimúzeuma Kölnben található, ahol futurisztikus épület ad otthont az ínycsiklandóknak. A német város múzeuma három szinten várja a látogatókat, akiket leginkább a hömpölygő csokoládét forgató kút nyűgözhet le. A múzeum alkalmazottai időnként waffelt mártogatnak a folyékony édességbe, hogy azzal vegyék le lábukról a betérőket.

Az út Kölnből a franciaországi Geispolsheimbe vezet tovább. A világ kettes számú csokimúzeuma, a Musée les Secrets du Chocolat színházzal, teaszalonnal és ajándékbolttal várja a látogatókat, emellett csokoládés tésztát, csokoládés ecetet és csokoládés sört is kínálnak – utóbbi kettőt csak az igazán bátraknak.

Másfajta különlegességekkel csábít a kanadai Pannys Amazing World of Chocolate nevű létesítmény, ahol a vásárlók – ha kedvük szottyan rá – a Dávid-szobor csokoládémásával gazdagodhatnak, de egy komplett csokoládéváros makettjét is megcsodálhatják.

A negyedik helyre sorolt bruges-i múzeumban (Belgium) egyebek között a csokoládé jótékony hatásait ecsetelik az érdeklődőknek. Az ötödik helyen a barcelonai Museo de la Xocolata végzett, a katalán város múzeuma műalkotások és képregényfigurák lenyűgöző csokoládémáisaival ejti rabul a látogatókat. Búszkák lehetnek a kanadaiak, a hatodik helyen ugyanis az észak-amerikai ország egy másik csokimúzeuma végzett. A St. Stephenben működő létesítmény a Ganong fivérek előtt tiszteleg, akik kitalálták a szív alakú csokoládés dobozt, és akik a környéken működtették üzletüket.

Hetedik lett a csokoládé történetét bemutató prágai múzeum, nyolcadik a Candy Americana Museum az egyesült államokbeli Pennsylvania államban. Kilencedik helyre sorolták a dél-koreai Dzsedzsudó szigetén álló múzeumot, a tizedik helyet pedig a mexikóvárosi Nestlé csokoládémúzeum érdemelte ki, amelynek modern épületét mindössze 75 nap alatt építették fel.

Hogy készül a házi csoki?

Hozzávalók: 30 dkg cukor, 1 dl víz, 10 dkg vaj, 20 dkg tejpör, 5 dkg jó minőségű kakaópor.

Elkészítés: A tejpört és a kakaót egy tálba szitáljuk, és összekeverjük. A cukrot a vízzel együtt egy lábasban felmelegítjük. Amikor a cukor már elolvadt, még főzzük pár percet, amíg egy sűrűbb szirupot nem kapunk. Hozzáadjuk a vajat, levesszük a tűzről és addig keverjük, amíg a vaj elolvad. Belekeverjük a tejpörös, kakaós keveréket, több részletben adagoljuk, és habverővel csomómentesre keverjük. Beöntjük a kivajazott tepsikbe, elsimítjuk és legalább fél napon át hideg helyen hagyjuk megdermedni.

Időtálló kavicsfestés

Kültérre, beltérre, olvasásgyakorláshoz, játékhoz, dísznek, levélnehezéknek... egy **festett kavics** annyi mindenre jó! Kavicsokat bárhol találsz (azért ne a szomszéd járdájáról szedd fel), festéket pedig bármelyik hobbiboltban vagy webes kreatív áruházban. Hidd el, nemcsak a kicsik örülnek neki, de magad is élvezni fogod! Mi már kipróbáltuk... (evamagazin.hu)

Ilyen, ha egy grafikus fest kavicsot

A fantáziának semmi sem szabhat határt

Társasjáték is készülhet

Mintha a barlangrajzok ihlették volna az alkotót

Segíthet betűtanulásnál

Aki szeret mandalákat rajzolni, annak érdemes a papír- és üvegfestés után a kavicsos verzióval is megpróbálkoznia

Halloweenig elkészül

Katicák, de szépek

Európa legmagasabb pontjai

Azt hihetnénk, hogy mértani pontossággal rég megállapították a világ legmagasabb pontjait. Ám ez közel sincs így. Európában például sokáig és sokan még ma is az Alpok királynőjét, a 4810 méter magas, két ország határán fekvő Mont Blanc (franciául) vagy Monte Bianco (olaszul) hegycsúcsot tartják a legmagasabbnak, miközben az Oroszország területén (Grúzia északi részénél keresd a térképen) fekvő Elbrusz jóval magasabbnak bizonyult. Nyugati csúcsa 5642 méter! Ráadásul az Elbrusztól nem messze, de már Grúziában magasodik az 5201 méteres Skara, ami ugyancsak magasabb a Mont Blanc-nál. Csakhogy Grúzia részben európai, részben ázsiai ország, így vitatott az is, hova sorolják a hegycsúcsát. Ugye, szinte vicces?

Bárhogy is, csodálatosak ezek a több ezer méter magasságba szökő, szinte egész évben hófedte csúcsok! Lássuk a táblázatban, melyek a „csúcstartó” országok!

Elbrusz

Midzor

A Matterhorn – az Alpok hetedik legmagasabb csúcsa, Európa egyik legszebb gaszlati pontja

ország	csúcs neve	magasság (m)
Albánia	Korab	2764
Andorra	Coma Pedrosa	2942
Ausztria	Grossglockner	3798
Belarusz	Dzyarzhynskaya Hara	345
Belgium	Botrange	694
Bosznia- Hercegovina	Maglič	2386
Bulgária	Muszala	2925
Ciprus	Ólimbosz	1951
Csehország	Sněžka	1602
Dánia /Feröer-szigeteken/	Møllehøj/Ejer Bavnehøj	170,9
Észtország	Suur Munamägi	318
Finnország	Halti (Haltiatunturi)	1324
Franciaország	Mont Blanc	4810
Görögország	Olümposz	2917
Hollandia	Vaalseberg	322,5
Horvátország	Dinara	1831
Írország	Carrauntuohil	1041
Izland	Hvannadalshnúkur	2110
Kosзовó	Đeravica (Prokletije hegység)	2656
Lengyelország	Rysy	2499
Lettország	Gaizinkalns	312
Liechtenstein	Grauspitz	2599
Litvánia	2004-ig: Jozapines kalnas jelenleg: Aukštojas	293,6 293,8
Luxemburg	Kneiff Burgplatz	560 559
Macedonia	Korab	2764
Magyarország	Kékes	1014
Málta	Ta'Dmejrek	253
Moldávia	Dealul Balanesti	430
Monaco	Chemin des Revoires	161
Montenegro	Hivatalosan: Bobotov Kuk	2522
Nagy Britannia	Ben Nevis	1343
Németország	Zugspitze	2962
Norvégia	Galdhøpiggen	2469
Olaszország	Monte Bianco	4810
Oroszország	Elbrusz	5642
Portugália	Pico – Azori szk.	2351
Románia	Moldoveanu	2544
San Marino	Monte Titano/Cesta torony	739
Spanyolország	Teide – Kanári szk.	3718
Svájc	Dufourspitze – Monte Rosa	4634
Svédország	Kebnekaise	2111
Szerbia (Kosзовó nélkül)	Midzor (Stara planina hegység)	2169
Szlovákia	Gerlachfalvi csúcs	2654
Szlovénia	Triglav	2864
Ukrajna	Hoverla	2061
Vatikan	Vatikan domb	75

* A különféle térképek, leírások adatai között gyakran található különbség.

Tornaóra

A tanár vezényel:

- Lábemelés! Ba! Jobb! A rossz tanuló megkérdi:
- Tanár úr, a bal lábunkat közben lerakhatjuk?

A vonat

Döncike kérdi a papájától:

- Apu, tudod, melyik vonat késik a legtöbbet?
- Nem én!
- Amelyiket tavaly karácsonyra ígértél.

Vadászat

- Vadászni megyünk, Jean! Hol van a sörét?
- Elnézést, uram, de a sörét megittam.

Fogorvos

- Jean, ma az utca túloldalán találjon!
- Miért, uram???
- Mert azt mondta a fogorvosom, hogy a másik oldalon egyek.

Hány fok van?

- Jean! Hány fok van odakint?
- 10 °C, uram!
- És idebent?
- 20 °C, uram!
- Akkor engedje be azt a 10°C-t is!

Vadlibák

- Mi ez a zaj odakint, Jean?
- Húznak a vadlibák, uram.
- Hát ne hagyja magát!

Legyek

- Jean! Zavarja fel a legyeket a padlásra, és zárja rájuk az ajtót.
- Igenis! Pár perc múlva:
- Felzavarta a legyeket a padlásra?
- Igen.
- Rájuk zárta az ajtót?
- Nem, de a létrát elvettem.

Utazás

- Jean, egész úton a menetiránynak háttal kellett utaznom!
- Miért nem kérte meg a szemben ülőt, hogy cseréljen helyet önnel, uram?
- Akartam én, de nem ült velem szemben senki.

Kamion

Egy kamion beszorul a híd alá. Kiér a rendőr:

- Beszorultunk? Beszorultunk? Kamionos felháborodva az ugratáson:
- Dehogy! Hídat szállítok!

Hangszerboltban

Egy bamba alak bemegy a hangszerboltba:

- Kérném azt a piros trombitát és azt a fehér harmonikát! Az eladó elgondolkodik és így szól:
- Nézze uram, a poroltót még leszedem a falról, de a rádiót, azt semmiképpen sem!

Micsoda világ

Az oroszlán békésen sétál az erdőben. Egyszer csak szembe jön vele a nyuszi. Az oroszlán elérgik és így szól:

- Ki a legerősebb az erdőben?
- Hát te! – válaszolja megszeppenve a nyuszi. Az oroszlán kihúzza magát és elégedetten megy tovább. Pár perc múlva szembe jön vele az őzike.
- Ki a legerősebb állat az erdőben?
- Természetesen te! – válaszolja az őzike halálapadtan. Az oroszlán örül, hogy mindenki fél tőle. Félóra múlva találkozik az elefánttal.
- Ki a legerősebb állat az erdőben? Az elefánt szó nélkül megragadja az oroszlánt, és egy fához csapja. Az oroszlán nyögve tápáskodik fel, miközben így szól:
- Micsoda világ, már nem is kérdezhet az ember!

Amerika felfedezése

A tanárnő kihívja a tábla elé Pisitékét, és azt mondja neki:

- Pistike, mutasd meg, hol van Amerika! Pistike rámutat pontosan Amerikára.
- Gyerekek, tudja valaki, ki fedezte fel Amerikát? A gyerekek kórusban mondják:
- Pistike, Pistike!

Rajzóra

- Anyu, a tanító néni nem ismeri az állatokat – újságolja Pistike az iskolából hazatérve.
- Miből gondold? – kérdezi a mamája.
- Ma lovakat rajzoltunk, és amikor a tanító néni belenézett a füzetembe, megkérdezte: „Milyen ez?”

Barométer

- Papa! Igaz az, hogy az apák többet tudnak, mint a gyerekek?
- Igaz.
- Ki találta fel a barométert?
- Torricelli.
- Akkor miért nem találta fel az apja?

Tégla

- Jean, hozzon néhány téglát!
- Minek uram?
- Hogy hamarabb felépülhessek.

Feleltetés

Szeptemberben az első nagy feleltetés következik. Senki nem akar első lenni, a tanár végül felajánlja:

- Aki elsőnek jelentkezik, egy jeggyel jobb osztályzatot kap.
- Akkor, tessék nekem beírni egy kettést – áll fel gyorsan Pistike.

Dicsekvés

- Az én apukám nagyon gazdag ember! – dicsekszik Pistike. – Van 10 lova, 5 autója és 3 repülője.
- Miért, mi az apukád? – kérdezik
- Körhintás – válaszol Pistike.

A rossz tanuló és a víz

A rossz tanuló felel:

- A víznek óriási jelentősége van az ember életében.
- Miért? – kérdi a tanár. A rossz tanuló hosszas gondolkodás után:
- Azért, tanár úr kérem, mert ha nem lenne víz, nem tanulhatnánk meg úszni, és akkor valamilyen megfulladnánk.

Varázsló

- Hogy tanítja a varázsló a pókot úszni?
- Hókusz pók, ússz!

Három sün

Három sün eltéved az erdőben. Nagyon fáznak, és éhesek. Szerencsájukra épp arra jár egy tündér.

- Ne búsuljatok, teljesítem három kívánságotokat! – mondja. Az első sün azt kéri a tündértől, hogy juttassa haza. A második is azt kéri. Már csak a harmadik maradt az erdőben. Ő azt mondja:
- Nagyon fázom, egyedül vagyok, bárcsak itt lennének a testvéreim!

Érzéstelenítő

Móricka bemegy a gyógyszerárba, és így szól:

- Kérek valami helyi érzéstelenítőt!
- A patikus csodálkozva megkérdi:
- Minek az neked?
- Tetszik tudni, ma viszem haza a bizonyítványomat...

SZÓMAGYARÁZAT

Honnan ered a pajtás?

Lapunk neve a barát, a cimborá hangulatában keletkezett, mert feltehetőleg a lapszerkesztők mindig is jó barátságban szerettek volna lenni veled, az olvasóval. Viszont kérdés, honnan ered a szó, és vajon mit jelentett korábban. Ennek jártunk utána.

A magyar pajtás az oszmán-török paydaş [pajdas] jelentése: társ, részes szó alakjából származik. Az eredeti jelentés 'sorstárs' lehetett. A magyarban a társ szóhoz hasonló jelentésének köszönhetően kialakult pajtárs alakja is.

A török szó feltehetőleg délszláv közvetítéssel került a magyarba, de az is elképzelhető, hogy magyarból került a délszláv nyelvekbe, állítják a nyelvészek.

Pajtás volt a címe a II. világháború utáni Magyarországon egy gyermeklapnak, az úttörők (felderítők megfelelője) magazinjának, de létezett ilyen néven fényképezőgép, kerékpár, építőjáték és még ki tudja, milyen, gyerekeknek szánt termék is. Ezekben az évtizedekben ragadt a gyerekekhez a szó.

Manapság mind kevesebbet használjuk a pajtást a barátság kifejezéséül Vajdaságban is. Ki mondaná a barátjának közületek, hogy pajtás? Ugye, kevesen? Lapunk immár 72 éves folyamatos meglétének köszönhetően azonban él még a szó.

Szinonimák: haver, cimborá, játszótárs, puszpajtás, társ, partner, barát, span, koma, lelki társ, pajti, cimbi, bajtárs, ismerős, bari...

Szinonimák szerb nyelven: prijatelj, drug, jaran, pajdaš

Szinonimák az angol nyelven: fellow, buddy, feller, brownie, chum

Fesd tovább!

Az anagramma

A szójátékok egy fajtája az anagramma, melyben értelmes szavak vagy mondatok betűinek sorrendjét úgy változtatjuk meg, hogy az eredmény szintén értelmes szó vagy mondat legyen. Sok anagramma humoros. A szó a görög ana (vissza) és grafein (írni) szavakból keletkezett. Pl. a termelékenység anagrammái:

Megkéselt erény Értse meg: nyelék!
Gréte kényelmes Kértem, lényeges
Rég nyertem e kést Nyereség? Kétlem!
Reménység kelte Kéménysereglet
Kényelmes réteg Tenyérmegkelés
Nyeglét késemre Nyélmegtekerés

Tudtok-e hasonló módon az orrszarvú szóra anagrammákat kitalálni?

KÍVÁNCSIÁK KLUBJA

Hány könyvet tudunk elolvasni az életünk során?

Egy rendszeresen, naponta 3-4 órát olvasó ember 10 év alatt 760 kötetet végezhet, ez évente 76 mű. Egy élet alatt, mondjuk 50 évi olvasást számítva, ez csaknem 4000 kötetet jelent. Az adatokat Fitz József, a nagy magyar könyvtartudós egyik tanulmányában találtuk. Más felmérések szerint ezek a becslések túlságosan szerények. Gyorsolvasó könyvmolyok ennél sokkal nagyobb teljesítményekre képesek. Persze az olvasás nem sportteljesítmény, nem időre, darabszáma vagy kilóra faljuk a könyveket. Olvasni okosan, válogatva és odafigyelve kell...

Az ókorban és a középkor elején az emberek rendszerint csak fennhangon olvastak. Az akkori írók a műveik prozódíját és ritmusa is fennhangon való olvasáshoz és kiejtéshez alkalmazva alkották meg. Írott nyelvük emiatt sokkal nyomatékosabb és patetikusabb, mint a mienk, mi inkább a néma gondolat nyelvén írunk. Az újkor írói már magányosan, hangtalanul olvasó közönség számára írnak. Ennek a hangtalan olvasásnak az az előnye, hogy sokkal gyorsabb, mint a fennhangú.

VETÉLKEDŐ

Pajtások a művészetben

1. Ki volt a nagytetű Bud Spencer filmbeli társa?

Al Pacino
Terence Hill
Paul Newman

2. Ki volt a német költőóriás, Goethe kortársa?

Friedrich Schiller
Heinrich Heine
Novalis

3. Ki volt a forrongó lelkű Petőfi Sándor csendes költőtársa?

Arany János
Madách Imre
Tómpa Mihály

4. Ki volt Robinson egyetlen társa a szigeten?

Szerda
Péntek
Szombat

5. Koncz István magyarkanizsai költő képzőművész barátja, akivel egy szoboregyüttesben látható szülővárosában?

Dudás Sándor
Almásy Gábor
Dobó Tihamér

Turisták

Egy 100 főből álló turistacsoport külföldre utazott. Közülük tízen sem franciául, sem németül nem tudtak. 75-en tudtak németül, 83-an tudtak franciául. Hány turista beszélt mindkét idegen nyelvet?

Turisták: Tehát 90-en vannak, szülvá
rovat szülvá, rovát szülvá, rovát szülvá
Anagramma: rovát szülvá, rovát szülvá
Tihamér
Arany János, Péntek, Dobó
rence Hill, Friedrich Schiller,
(Pajtások a művészetben (Te-
szülvá, rovát szülvá, rovát szülvá)

Megfejtés:

A helyes válasszal könyvet nyerhetsz!

Kedves játékos kedvű olvasóink! Idei 24. számunk nyereménykérdésére a szokásosnál jóval több helyes választ küldtek be. Pedig igazán kis képben mutattuk meg a Palicsi Állatkert logóját. Többen magyarázatot is fűztetek a válaszhoz: „A palicsi víztorony Komor Marcell és Jakab Dezső alkotása, akik nevéhez fűződik többek között a Kárpát-medence legszebb épületének tartott szabadkai városháza építése is. A víztorony 1910-ben épült, a secesszió stílusjegyeit viseli magán. Az épület több funkcióval rendelkezett. Természetesen víztoronyként szolgált a helyi lakosság igényeinek kiszolgálására, kaput nyit a nyaralóhelyek, a Vigadó és a tópart felé, valamint a múltban a Szabadkáról érkező villamos megállója volt, amely egészen 1972-ig szállította az utasokat a népszerű fürdőhelyre.” Azt már kevésbé kell magyarázni, hogy került a szimpatikus zsiraffe a logóra, hiszen magától értetődő. **Játékunk** nyertese: **Tilinkó Zsófia, 7. osztály, Kárász Karolina Általános Iskola, Horgos.** Jutalmát a jövő hónap elején postázzuk.

És most jól nézzétek meg e heti számunk nyereménykérdését! Egyből kitűnik, hogy az állatvilág közelében maradtunk, ám kérdés, minek a csontváza áll ilyen magabiztosan, és hol. Ha tudjátok a választ, ne sokáig habozzatok, hanem mielőbb küldjétek el címünkre, és máris esélyesek lesztek egy szép könyvjutalomra.

Megfejtéseket **2018. október 8-ig** várjuk. Levélcímünk változatlan: **Jó Pajtás, Vojvode Mišića 1., 21000 Novi Sad, e-mail: jopajtas.szerk@magyarszo.rs**

Kérjük, a nevetek mellett tüntessétek fel iskolátok nevét, az osztályt és a lakcímet is!

A Nagy Testvér mindent lát(?)

Az egyik barátom nemrégiben mutatta az internetről rendelt új, kizárólag a tengerből kihalászott szemét újrahasznosításával készült telefontokját. Néhány percre rá a telefonomon megnyitottam az Instagram nevű közösségi oldalt, ahol, hogy hogy nem, éppen ennek a tárgynak a reklámja volt az első, amit megpillantottam. Vajon hogyan lehetséges ez? Tényleg létezik a híres regényíró, Orwell által kitalált Nagy Testvér, aki mindent lát és utánunk kémkedik? Természetesen lehetnek más magyarázatai is az esetnek. Talán eddig sohasem szenteltem figyelmet ennek a hirdetésnek, hiába ugrott fel már máskor is. De az is lehetséges, hogy véletlenül történt, és a cég egy nagyon költséges reklámkampányon keresztül szinte minden lehetséges vásárlót megcélzott. Esetleg a barátom internetkapcsolatán keresztül ért el hozzám.

Sokaknak gyanúsak az ilyen egybeesések. És nem is véletlenül, hiszen egyre gyakrabban derül ki, hogy elektronikai eszközeink (főleg a telefonok), illetve a rájuk telepített applikációk, alkalmazások kémkednek utánunk. Voltak/vannak programok, amelyek lehallgatták a telefonbeszélgetéseinket, a törlés után is tárolták üzeneteinket, vagy helyzetünket, mozgásunkat, vásárlási és böngészési szokásainkat figyelték/figyelik meg. Ráadásul gyakran mindezt teljesen törvényesen teszik. Nem véletlen, hogy a Facebook alapítója is letakarta a laptopja beépített kameráját...

Érdeemes tehát szem előtt tartanunk azt, hogy amit az interneten megosztunk, az jó eséllyel nagyon sokáig, vagy akár örökre is ott maradhat. Ezért is egyre népszerűbb például a Snapchat nevű program, amely az elküldött üzenteket azonnal törli. De a böngészőknek is van egy olyan funkciója, melyet inkognitó módnak nevezünk. Azért nem kell mindenhol kémkedő programokat keresni, de érdemes meggondolni, hogy mit is tárolunk a világhálón. No és persze nem árt, ha elolvassuk szüleinkkel azt a szöveget, szerződést, amelyet a legtöbb program a használat előtt felkínál elfogadásra.

Herédi Károly

A Jó Pajtás megjelenését támogatja

CIP – Katalogizacija u publikaciji
Biblioteka Matice srpske, Novi Sad
82+79(02.053.2)
ISSN 0350-9141
COBIS.SR-ID
16225794

Vajdaság Autonóm
Tartomány

Magyar Nemzeti
Tanács

Vajdasági magyar
gyermeklap

■ Megjelenik a tanévben minden csütörtökön ■ Első szám: 1947. január 1. ■ Alapító (laptulajdonos): Magyar Nemzeti Tanács ■ Kiadja a Magyar Szó Lapkiadó és Nyomdaipari Kft., 21000 Novi Sad, Vojvode Mišića 1., Szerbia ■ A kft. igazgatója: **Ökrész Rozália** ■ A Magyar Szó napilap főszerkesztője: **Varjú Márta** ■ A Jó Pajtás hetilap és a Mézeskalács havilap felelős szerkesztője: **Nagy Magdolna**
■ Tördelés és grafikai szerkesztés: **Buzás Mihály** ■ Lektor: **Tóth Eszter** ■ Állandó munkatársak: **Bori Mária, Farkas Ilona, Herédi Károly, Koncz Erzsébet, Lukács Melinda**
■ Telefon: 021/457-100 ■ Kéziratokat és képeket nem őrzünk meg és nem küldünk vissza ■ Terjeszti a Magyar Szó Lapkiadó Kft. terjesztőosztálya, telefon: 021/557-304, e-mail: plasman@magyarszo.rs ■ Dinárfolyószámla: 160-920019-57 Banka Intesa Novi Sad (feltüntetni: Jó Pajtás-előfizetésre!) ■ Előfizetés egy évre (kb. 38-42 szám) 2000 dinár (csak belföldi kézbesítéssel)
■ Előfizetés egy évre (külföldre): a postaköltség változásának függvényében (érdeklődni e-mailben) ■ Készül a Magyar Szó Kft. FORUM Nyomdájában, Újvidéken
■ Jó Pajtás az interneten: www.jopajtas.com ■ Szerkesztőségi e-mail: jopajtas.szerk@magyarszo.rs